POTESTATIS Eccleſiaſticæ ſuper gradus cõſangui nitatis, et affini tatis, diuina le ge a cõiugio prohibitos, catholica declara tio.

Reuerendissimo in Christo patri et Domino Colēdissimo. D. Garsie de Loaysa ordinis predicatorum. S. R. E. tit. s. Susanne. presbitero Card. ac Episcopo Oxomensi, Frater Bartholomeus Spineus Pisanus comprofessor ac Theologorum minimus, Felicitatem.

Pcelberrimus a summo rerum opifice institutus ordo deposcit (Colēdissime Presul) superiora claritatem pre ceteris et potentiam sic obtinere: ut eam inferioribus partiantur. Nec ipsa quoque inferiori gradu sic natura subsistūt: ut superioribus obsequantur. Hinc Deum Max. cuncta semper ut omnium principem venerātur et colunt: in eundem ut in finem optimum referunt uniuersa. Hinc diuos ac heroas imitari satagunt homines pro virili: ac varijs efferunt laudibus et preconijs. Miretur igitur nemo si predicatorum sacra religio plurimum exultauit, cū te primum Pater honoratissime: etate quidem iuuenem: sed qui virtutibus ac sapiētia antecederes seniores: in uniuersale suum caput extulit: et principem declarauit. Magis autē ac magis in diuinas prorupit laudes: dū tuis virtutibus exposcētibus adeo victoriosissimi totius orbis moderatoris Caroli gratiam assequutus es: ut te in sue vite spiritualis patrem ac directorem electum, promoueret etiam Oxomensem Antistitem. Crescente deinum utriusque, patris inquam et filij virtute, creuit et gloria: ut a Iesu Christi Vicario alter sibi debitam uniuersalis Imperij coronam acciperet: alter rubeo galero utriusque summi Principis gratia donaret. Quāta sit affectus letitia huius glorie particeps ordo predicatorum: etiā si gestirem promere, vix valerem. Eo sup omnia honori accedit tuo Pater meritissime, accedit et suo: quo non datis fideiussoribus quibus ab initio parent omnia: non trahente carne et sanguine: non adulatorio obsequio (quod profecto Clementissimo etiam Cesari ingratissimum extitisset) sed innumeris tuis p̄clarissimis dotibus apud orbis Monarcham qui primus habebaris: cellam hanc quam tua etiam claritate splendidam reddis, ascēdisti sedem. Debes utique sancte tue religioni que te ab ipsa pubertate sacris moribus informauit: literis et sapientia multiiuga mūdo reddidit gloriosum. Debet et illa tibi: que venerabilior ex tua gloria redditur et illustrior. Huic ego debito qualiter mea ex parte possem occurrere, dum mecum ipse sepius cogitarem: spirituale munusculum professioni mee congruū offerre tandem statui, amoris et debite reuerentie in te mee signum. Quod quidem et si dignitati tue impar existat: id in eo latere cognoscet. R. D. T. quam maiora libentius obtulissem, si mea virtus exigua non obstaret. Accipe itaque Presul ampliss. leta facie serui tui encenia: ut uberiorem ecclesie sancte quam spero cōmunem utilitatem afferant: quando a tua. D. Reuerēdissima digna fuerint approbari. Eidem etiam atque etiam meipsum commendo. Bononie. 8. Decembris. M. D. xxx.

¶ Questio de potestate Pape super Coniugio in gradibus diuino iure prohibitis.

Ueritur vtrum Papa possit cum aliquo dispē
sare: vt legitimū cum ea contrahat matrimoniū;
que sibi aliquo cōsanguinitatis vel affinitatis at
tinet gradu vel ordine in quo ius diuinū coniu
gium prohibet: quod ius precipue promulgat
Leui.18. ¶ Et videtur q̄ sic. p°. q2 si hoc Papa Primo.
non posset maxime videretur q2 tali iure prohi
bita, videntur ēt prohibita iure naturali: in quī
bus Papa dispensare non potest sed solus deus
qui est auctor nature. Sed hoc nō videt̄ prohi
bitum iure naturali: alioqn nulla necessitate potuisset vnq̄ inter tales esse
matrimoniū: q2 nulla necessitas facit licitā violationem iuris nature nisi
ab ipso auctore nature aliter ordinetur. Constat aūt q̄ inter fratrem ꝛ so
rorem olim fuit licitū matrimoniū. Ut p3 de primis filijs Ade: similiter de
Habraā ꝛ Sarra. ergo ꝛc. ¶ Preterea. In oībus preceptis pōt Pontifex Secundo.
dispensare preterq̄ in primis principijs iuris naturalis ꝛ decalogo: ꝛ his q̄
ad decalogū reducuntur: vt cōiter Theologi cōfitentur. Sed ꝓhibitio cō
iugij in predictis gradibus, non continetur in decalogo: nec ad illud redu
citur. Necq3. n. s. Tho. i2e. q.100. ar. xi. vbi ponit precepta moralia diuini
iuris q̄ ad decalogū reducuntur: hāc prohibitionē enumerat inter alia: ꝛ
minus inter prima illa cōtinet̄ principia. vt p3. ergo ꝛc. ¶ Preterea. Pre Tertio.
cepta iudicialia veteris legis nature nō obligāt: nisi forte aliqd̄ pp̄ nouam
ecclesie institutionē. Sunt. n. mortua. vt docet. s. Tho. i2. q.104. ar.3: q.
108. ar.2. c.4m: 3°. 3m. Sed talis ꝓhibitio nisi ꝓut se extēdit ad coniugiū in
ter parētes ꝛ prolē: qd̄ naturaliter ꝛ apud oēs videt̄ inhibitū, videtur ad
precepta iudicialia ꝑtinere. ergo ꝛc. Probat̄ aūt hec minor: tu3 q2 inueni
tur oīmoda tot personarū determinatio. tū q2. s. Tho. i2. q.105. ar.4. enu
merat hāc ꝓhibitionē inter ꝑcepta iudicialia legis antique: tū q2 hoc vr̄
cōsonū intentioni illius capituli. 18. in Leuitico: vbi ꝑdicta ꝓhibitio ꝑ sin
gulas ꝑsonaꝝ diuersitates specificat̄. p° q2 ibi ꝑmittit̄ monitio de obseruā
tia nō solū ꝑceptorū moraliū: s3 ēt iudiciorū. Dr̄. n. ibi. Facietis precepta
mea: ꝛ iudicia mea seruabitis. Et paulo post. Custodite leges meas atq3
iudicia. 2° q2 ibi inhnectit̄ ꝑceptū de nō accedēdo ad mulierē q̄ patit̄ men
strua: qd̄ ꝑtim eē iudiciale ꝛ ꝑti3 morale. s. Th. determinat ꝛ declarat. 4.
d.32. ar.2. q.2. c. Unde sicut hoc a. s. Th. sic subtilr̄ discutit̄ qd in eo iudi
ciale sit ꝛ qd morale: ita ꝓhibitio de qua versat̄ hec qō: ꝛ in eodē. c. ꝓmul
gat̄: discutiēda ē: vt appareat qd i ea moralis ꝛ qd iudicialis vinculi sit. 3°
q2 ꝑcipit̄ ibidē ne soror vxoris sumat̄ in vxorē sorore viuēte. ꝛ sic nō pp̄ in
cestū est illa prohibitio: q2 cōmitteret̄ ēt ipsa mortua incestus: s3 pp̄ aliā
cā3. puta pp̄ discordiā vitādā inter sorores. ac ꝑ hoc cōstat iudiciale eē ꝑce
ptū hoc sup̄ quadā honestate fundatū: nō respectu gñationis aut ꝓlis: sed
ꝑalis pacis nō ꝯducēde i emulationē. 4° q2 ibidē licōs gradus tā ꝯsangui

nitatis q̄ affinitatis in quibusdam personis interdictas inuenitur: ⁊ tñ
extra de Diuor. in. c. Gaudemus decernitur ꝙ pagani in secundo gradu
coniuncti, si conuertuntur, non sunt separandi. Quod quidē statui ab ec
clesia non potuisset si secūdus gradus incestum causaret ex preceptis pure
moralibus diuine legis: quoniā talibus oēs hoīes subiecti sunt. ergo ⁊c.

Quarto. ¶ Preterea. Quod naturalem indecentiam tantum per aliud ⁊ per acci-
dens ⁊ non per se ⁊ immediate importat, non est ita naturali iure prohibi
tum quin possit ex causa per ecclesie dispensationē fieri licitum. Parū. n.
moralitatis propter quā indispensabilitas oritur, videt̄ hoc habere. Sed
inter omnes personas preterq̄ inter parentes ⁊ prolem est indecentia solū
ex cognatione quam ad inuicem per accidēs ⁊ per aliud hoc est per dictā
parentum ⁊ prolis cognationem habent. Accidit. n. filie ꝙ ab auo illo pro
cesserit. Ea autē que in singulis naturis per accidens se habēt ⁊ preter na
turam: a regulis naturalibus arteq̃ sunt relinquenda. Ergo ꝓpter hanc
modicam indecentiam non debet coniugium inter illas personas dici per
ecclesiam irregulariter indispensabile: cum possit casus dispensandi tante
decentie contingere: que superet decentiam predicte modice interuenien-

Confirmatio prima. tis in coniugio indecentie contrariam. ¶ Quod etiam confirmatur pri-
mo auctoritate sancti Thome: qui. 22e. q. 154. arti. 9. ad tertium sic ait.
In commixtione personarum coniunctarum aliquid est secundum se in-
decens ⁊ repugnans rationi: sicut ꝙ commixtio fiat inter parētes ⁊ filios
quorum est per se ⁊ immediata cognatio. Nam filij naturaliter honorem
debent parentibus. Unde Philosophus dicit in. 8. de Animalibus ꝙ qui
dam equus quia deceptus fuit vt matri cōmisceretur, seipsum precipitauit
quasi pre honore: eo ꝙ etiam animalibus aliquibus inest naturalis reue-
rentia ad parentes. Alie vero persone que non coniunguntur secundū se-
ipsas: sed per ordinem ad parentes: non habent ita ex seipsis indecen-
tiam: sed variatur circa hoc decentia ⁊ indecentia secundum consuetu-
dinem ⁊ legem diuinam vel humanam: q2 (vt dictum est) vsus venereorū
qui ordinatur ad bonum cōmune subiacet legi. ¶ Confirmatur hoc idē
secundo auctoritate Augustini a. s. Doctore ibidem adducta ex. 15. de ci.
dei dicentis ꝙ cōmixtio sororum ⁊ fratrum quanto fuit antiquior compel
lente necessitate: tanto postea facta est damnabilior prohibente religione
35. q. 1. c. Cum igitur. Ecce ꝙ diuus Aug. non ex natura dicit hanc prohi-
bitionem procedere: sed ex religione. Sicut. s. Tho. dicit eā procedere ex
legibus: humana vz aut diuina. Non ergo prohibitio predicta est de iure
naturali: ⁊ consequenter non est preceptum morale: vt ex hoc reddatur a
Papa indispensabile. Habent. n. omnia precepta moralia vim obligandi
ex ipso dictamine naturalis iuris. 12. q. 104. ar. 1. In omni ergo gradu etiā
in primo tam consanguinitatis q̄ affinitatis: ⁊ in omni latitudine primi
gradus tam vz inter personas collaterales vt inter fratrem ⁊ sororem q̄ in
ter ascendentes ⁊ descēdētes preter immediatos parentes ⁊ prolem eorū,
potest inueniri legittimū matrimonium dispensatione summi Pontificis.

¶ Preterea.

¶ Preterea. Quod facit Papa inquantum Papa et precipue de consilio peritorum: tam in theologia quam in iure canonico videtur quod ipso opere determinetur per ecclesiam posse ab eo licite fieri: tum quia magis videtur opere determinare aliquid posse fieri quam solo verbo: tum quia ex hoc quod Papa aliquando legittimauit filios superinducte, legittima vxore viuente: sumitur argumentum quod debeat simile ab alio Papa fieri. extra. qui sint fi. leg. c. per venerabilem: tum quia. s. Th. ho. 4. quol. ar. 13. arguit Papam posse super bigamia dispensare: eo quod iam factum hoc esse per Pontifices reperitur. d. 50. ca. Quicunque penitens. Et argumentum de eodem facit pro veritate. 4. di. 27. ar. 3. ex eo quod Lucius Papa dispensauit cum Panormitano Episcopo bigamo. vt refert glo. in. c. Lector. 34. di. Quum ergo defacto plurimi Pontifices in predictis gradibus diuina lege prohibitis dispensasse coniugium inueniantur: videtur manifeste quod id posse fieri sit per ecclesiam determinatum. Refert namque Archie. Flo. 3. parte tit. primo. c. xi. quod Martinus. 5. dispensauit cum eo qui cum sua germana contraxerat et consumauerat habito super hoc consilio cum peritis Theologis et Canonistis: licet aliqui dicerent eum hoc non posse. Jo. an. etiam refert se audiuisse quod Papa semel dispensauit vt patruus duceret neptem propter magnam causam. Sed et nostris temporibus Alex. 6. dispensauit cum Ferdinando iuniore Rege Sicilie citra farrum: vt duceret sororem patrui sui Joannam. Dispensatum est etiam a Julio. 2. cum moderno Rege Anglie vt duceret eam que olim consumauerat cum fratre Regis defuncto. Sed et Rex Portugallie Emanuel duas sorores habuit vxores successiue dispensatione summi Pontificis: ita quod etiam cum prima consumauerat matrimonium. Irrationabile igitur ne dicam reprehensibile valde videtur opinari quod tot Pontifices cum his omnibus viris sapientissimis quorum consilio sic dispensatum est, tam grauiter errauerint in tanta re. Nam sicut habetur. 17. q. 4. c. Nemini est de sedis apostolice iudicio iudicare aut illius sententiam retractare permissum: vz propter Romane ecclesie primatum Christi munere in beato Petro apostolo diuinitus collatum. hec ibi. ¶ Quod etiam confirmatur: tum quia non solum facto sed doctrina legeue decernit ecclesia Pontificem posse dispensare in secundo gradu consanguinitatis: vt supra deductum est ex. c. Gaudemus de Diuor. cum tamen inueniatur quedam coniugia inter secundi gradus cognatos diuina lege prohibita in predicto cap. 18. li. leu. ¶ Tum quia in eodem capitulo prohibetur ne quis vxorem fratris sui accipiat. Sic. n. ibi dicitur. Turpitudinem vxoris fratris tui non reuelabis: quia turpitudo fratris tui est: et tamen in hoc Papa dispensauit cum toto populo Liuoniensi ad fidem Christi nouiter conuerso: vt vz post conuersionem perseuerarent in tali connubio ante contracto. extra de Diuor. c. Deus. Ergo idem potest in omni alia prohibitione coniugii que ibi habetur &c. ¶ Sed in contrarium est quod. s. Th. 12. q. 100. ar. 8. tertium, docet quod ea omniaque circa matrimonium a deo instituta sunt, etiam quantum ad determinationem per applicationem ad singulares actus: sola etiam auctoritate diuina sunt mutabilia.

Quinto. (margin) — Confirmatio prima. (margin) — Secunda. (margin) — Sed contra (margin)

¶ Determinationis intentio ⁊ false opinionis citatio.

Determinatio q̄onis.

Pro determinatione huius questionis premittendum est ꝙ precepta diuini iuris in antiqua lege dei promulgata, sunt in triplici differentia. Quedam .n. dicūtur cerimonialia: quedā iudicialia. ⁊ quedam moralia. Dantur etiā ex his diuersimo de mixta. Et cerimonialia quidē cū essent per se figura Christi vt venturi: ⁊ ecclesie vt future: modo non solū non obligāt ad sui obseruantiam: verum etiam tenemur sub precepto illa non obseruare. eo ꝙ eorum per nos obseruatio preferret Christum adhuc esse venturū: quod est contra fidem. Et propterea talia precepta dicuntur non solū mortua sed mortifera. Peccaret .n. nunc mortaliter q obseruaret sabbatū: aut offerret deo sacrificia olim lege precepta: ⁊ sic de alijs oibus cerimonijs dicendum est: quibus olim iudei colebant deum. Iudicialia vero precepta lꝫ non sint mortifera nisi forte quis ea obseruaret tāquā obligatus ex antiqua lege: possent tamen ab ecclesia pro lege sancīri: ⁊ tūc teneremur ea seruare vt noue legis ⁊ non antique precepta. De se autem nō obligāt ad sui obseruantiam: fuerunt enim data determinato populo pro cōditione eius proprij status: quo iam cessante, consequenter obligationis ratio cessat. Et ob hoc mortua nunc dicuntur. De his vide .s. Thomam. i 2ᵉ. q. 104. ar. 3. pulcherrime differentē. Moralia vero precepta que sunt de actibus omnium virtutum in lege veteri promulgata: perseuerant in noua: tam inquam precepta decalogi, q̄ que ad decalogum reducūtur. De quibus omnibus habes a. s. Tho. i 2. q. 100. per totum. Cum igitur cerimonialia ⁊ iudicialia ꝺm se non obligent, dispensatione non egent. Si quod vero ab ecclesia iterum statuatur: ecclesie quoqꝫ potestati subiicitur. Sꝫ in moralibus diuina lege statutis: ecclesia dispensare non potest: sed solus deus. i 2. q. 100. ar. 8: ⁊. 3. q. 37. ar. 4: 4ᶜ. dist. 27. arti. 3. ad secundum iuncto argumento: ⁊ quol. 4. ar. 13. Mixta vero ꝺm conditionem miscibilium: iudicari debent: a deo vel etiam ab homine dispensabiliter vel indispensabiliter obligare. Quatenus .n. moralia continent diuine legis precepta, dispensabilia sunt a solo deo: quatenus vero cōtinent quid iudiciale aut cerimoniale ab ecclesia statutum vel acceptatū: sub Pape potestate disponuntur ⁊ efficaciam habent. ¶ Hoc premisso. cum preceptū de non contrahendo matrimonium in gradibus singulis diuina lege prohibitis non sit purum cerimoniale. vt pꝫ. neqꝫ purum iudiciale: q: cum ad illud teneantur nunc omnes: oporteret hanc obligationem innasci solum ex ecclesie precepto: ⁊ sic ecclesia posset etiā dispensare ꝙ parentes possent contrahere cum propria prole. quod sapientes negant. opꝫ ꝙ sit vel purū morale: ⁊ sic indispensabile nisi a solo deo: vel partim morale ⁊ partim iudiciale: ⁊ pro quanto est iudiciale, ⁊ maxime si sit tale principaliter, erit dispensabile a Papa. Et hoc quidam nouus Theologus inter scriptores tenet ⁊ asserit: cuius etiā rationes superius inducte sunt. Et in duo dicta principaliter resoluitur eius opinio. Primum est ꝙ predictum preceptū

Opinio.

est magis

est mag' iudiciale q̃ morale, quod quidem probat primo ⁊ tertio argu-
mento supra ꝓposito. Scd'm est ꝙ in omni gradu consanguinitatis ⁊ affi-
nitatis respectu quarumcūqȝ personarū potest esse licitum coniugiū per
Pape dispensationem preterq̃ inter parentes ⁊ prolem propriā, quorū
est per se ⁊ immediata cognatio: ⁊ cōsequenter cōmixtio inter eos est per
se indecens ⁊ naturali rationi repugnans: inter alios autem non est nisi p
accidens indecens ⁊ ex determinatione legis humane vel diuine. Et hec
deducit per argumentū supra quarto loco propositū. Unde vult ꝙ auus
posset contrahere cum filia filij ⁊ omnibus successoribus. ⁊ filius cū auia
sua ⁊ oībus antecessoribus: si Papa dispensaret. Quod quidem non solū
Scoti vel Petri de Palu. placito repugnat: vt ⁊ opinans adducit. verū
etiā cōi opinioni canonistarū Godofredo excepto. vt testat' Jo. an. in le-
ctura arboris consanguinitatis. Qđ ⁊ ipse verū se putare dicit. hoc inquā
ꝙ nō possit Papa dispēsare: iuxta supradictā cōem opinionē canonistaꝝ.

¶ Conclusionis expressio: ⁊ ad eius probationem
inducitur prima ratio.

VT ergo qōnis huius veritas aperiat'. Uidendū est primo quō Conclusio.
predictum preceptum s'm oēs varietates expressas in. d. c. 18.
est morale. Ex hoc aūt iam consequenter patebit propositum Cor^m.
principale. ꝙ vȝ Papa dispēsare non pōt vt cognati s'm predi-
ctos gradus ⁊ ordines diuino iure ꝓhibitos, licite cōtrahere possint. Pro
batur autē primum pro conclusione quinqȝ rationibus, quaꝝ p^a talis est.
¶ Jlla prohibitio per quā id principaliter tollitur quod in matrimonio Probatur
tam per se q̃ per accidens est contra legem nature: est principaliter mora- conclusio.
lis. Sed talis est prohibitio coniugij in oībus gradibus diuino iure ꝓ- Primo.
hibitis in illo. c. 18. ergo ⁊c. Probat' maior ex rōe precepti moralis. Dr̃. n.
morale: q2 est de actibus bonorū morū seu virtutū moralium. Hec autē
sunt que recte rōni cōueniunt. Cū g° oē rōnis humane rectū iudiciū ali-
qualiter a rōne naturali deriuet': necesse est ꝙ oīa ꝑcepta moralia ptineāt
ad legē nature. ⁊ ecōtrario. Hec docet. s. Tho. 12. q. 100. ar. 1. Minor vero
deducit' ⁊ optime declarat' a. s. Tho. 4. d. 40. ar. 3. dicēte. Jn mr̃imonio
illud contra legē nature esse dr̃: per qđ mr̃imoniū reddit' incōpetens re-
spectu finis ad quē est ordinatū. Finis aūt mr̃imonij per se ⁊ primo ē bo
num prolis. Qđ quidē per aliquā consanguinitatē. s. inter prẽ ⁊ filiā:
vel filiū ⁊ matrē impedit': non quidē vt totaliter tollat': q2 filia per semen
pr̃is pōt prolē cōcipere: ⁊ simul cū patre nutrire ⁊ instruere: in qbus bo-
num ꝓlis consistit: sed nō vt cōueniēti modo fiat. Jnordinatū est. n. ꝙ fi-
lia pr̃i in matrimoniū adiungat' in sociā eā gn̄ande prolis ⁊ educāde: quā
opȝ per oīa pr̃i esse subiectā velut ex eo ꝓcedentē: ⁊ iō de lege naturali est
ꝙ pater ⁊ mater a mr̃imonio repellant'. Et magis ēt mater q̃ pater: q2 ma
gis reuerētie q̄ debet' parētibus derogatur si filius matrē: q̃ si pr̃ filiā du
cit in vxorē: cū vxor viro aliqualiter debeat eē subiecta. Sed finis mr̃imo
nij scd'arius, per se tn̄, est cōcupiscētie rep̄ssio; cui deperiret si q̄libȝ cōsan-

guínea posset in matrimoniũ duci, qꝛ magnus concupiscentie aditus pꝛe-
beretur: nisi inter illas personas quas opꝫ in eadẽ domo conuersari, esset
carnalis copula interdicta. Et íõ lex diuina non solũ patrẽ ⁊ matrẽ exclu
sit a matrimonio: sed ẽt alias cõiunctas ꝑsonas quas opꝫ simul ꝯuersari:
⁊ q̃ deberent inuicẽ alter alterius pudicitiã custodire. Et hãc cãꝫ assignat
diuina lex dicens. Ne reueles turpitudinem talis vel talis: qꝛ turpitudo
tua est. Sed per accidens finis matrimonij est confederatio hominum ⁊
amicitie multiplicatio. Dum homo ad cõsanguineos vxoꝛis sicut ad suos
se habet. Et ideo huic multiplicationi amicitie pꝛeiudicium fieret: si aliqs
sanguinis coniunctam vxoꝛem duceret: qꝛ ex hoc noua amicitia per matri
moniũ nulla accresceret. Et ideo ẜm leges humanas ⁊ statuta ecclesie plu
res consanguinitatis gradus sunt a matrimonio separati. Sic ergo ex di-
ctis pꝫ ꝙ consanguinitas quãtum ad aliquas personas impedit matrimo
nium de iure naturali: quantum ad aliquas de iure diuino; ⁊ quantuꝫ ad
aliquas de iure per homines instituto: Hec ille

¶ Dubium proponitur qđ ⁊ soluitur vt ex hoc magis pꝛemissa veritas manifestetur: quam ⁊ duplex cuiuidam responsionis ad pꝛincipalem rationem repꝛobatio roboꝛat.

Dubium. Sed statim ex his extremis sancti Doctoꝛis verbis insurgit dubium. qꝛ videntur nostre se opponere rationi. Ratio. n. assumit ꝙ cõsanguinitas ẜm omnes gradus pꝛohibitos lege diuina Leu. xviii. impedit matrimonium iure naturali. Hic aũt ex sua determinatione cõcludit. s. Th. ꝙ solũ consanguinitas inter filios ⁊ parentes naturali iure matrimoniũ ĩpediat: inter alias vero personas solũ diuino vel humano.

solutio. ¶ Respondetur ꝙ pꝛopositum nostrum ex doctrina. s. Tho. deductum, non contrariatur sue illate conclusioni sed consonat, si rite intelligatur. Pꝛo quo sciendũ ꝙ tribus modis põt aliquid dici de naturali iure: sicut tripliciter sumitur ius naturale: secundum eundem sanctum Thomam 4. distin. 33. arti. i. ad quartum. Pꝛimo enim modo ius naturale dicitur ẜm Tullium. ii. rhetoꝛi. quod non opinio gignit: sed quedam innata vis instruit. Ita ꝙ illud dr̃ hoc modo esse de iure naturali alicuius rei, qđ est a natura illius tanꝗ̃ a pꝛincipio intrinseco. Scđo modo ius naturale dr̃, quod in lege ⁊ in euangelio continetur: vt dicit Isid. in li. Ethymo. vbi ẽt dicit ꝙ diuine leges natura cõstant. di. i. Omne. Qđ est dicere. Ius diuinũ est ius naturale. Sic. n. in naturalibus etiam non solum ea que sunt ab intrinseco pꝛincipio sed etiam que rei conueniunt a pꝛincipio superioꝛi mouente, dicuntur ei naturaliter conuenire. Sicut motus etiam qui sunt in elementis ex impressione coꝛpoꝛũ celestiũ: naturales dicũtur: vt Cõmentatoꝛ textꝰ tertio ce. Tertio modo ius naturale non solũ a pꝛincipio sed etiam ab obiecto dicitur: qꝛ vꝫ de naturalibus est vt distinguũtur cõtra rationalia:

tionalia: que vz sunt hominibus ⁊ brutis omnibus vel pluribus ꝭm diuer
sam rationem speciei cõia. Sub qua acceptione in principio digestorũ dr
ꝙ ius naturale est quod natura oia aialia docuit. Hec ex. s. D. vbi supra.
Ex predictis aũt clare pz ꝙ cum. s. Tho. supra conclusit consanguinitatẽ
inter parentes ⁊ prolem impedire matrimoniũ inter eos de iure naturali:
accepit ius naturale hoc tertio modo: qꝛ vt ibidem etiam in sol. tertii decla
rat, naturalis reuerentia ad parentes ⁊ sollicitudo prouidendi filijs, etiaz
alijs animalibus indita est, saltẽ ad tempus. Ratio vero nostra supra in-
ducta currit de iure naturali primo modo: qđ non aduersatur iuri natu-
rali secũdo modo sumpto. Stat. n. deũ precepisse ea etiam ad que nos ra-
tio naturalis inclinat. Quum ergo naturaliter homines inclinentur ad
procreationem filiorũ: ⁊ ob hoc eodẽ impetu ad actũ generationis: a quo
ne facile retraherenť hoies apposuit nã magnam delectationem: ordina
tum est a deo coniugium determinatarum personarum quo rite posset ⁊
secundum ordinem recte rationis vterqꝫ finis haberi. Et quia non posset
debita filiorum educatio fieri si parentes coniungerentur filijs: vt supra
deductum est: ⁊ hoc est ceteris animalibus cõmune (vt dictum est) ideo
hoc simpliciter dicitur esse prohibitum de iure nature. Quia vero repres-
sio concupiscentie ad quam necessaria hominum cohabitatio inclinat, nõ
potest conuenienter ⁊ in pluribus haberi nisi prohibeatur coniugium in
ter illos: ideo licet talis prohibitio dicatur de iure diuino vel humano, pro
pter deum vel ecclesiam prohibentem per legem scriptam: nihilominus di
citur etiam de iure naturali: qꝛ tollitur per eam id quod repugnat virtuo
se cõsequutioni finis: ad quem etiam per se matrimoniũ ordinatur. Est. n.
finis matrimonij secundarius quidem sed per se, actus generationis: non
quocunqꝫ modo, sed ordinatus secundum regulam rationis, sicut prima
rius eius finis est procreatio ⁊ educatio prolis debita secundum ordinez
naturalis etiã rationis. Unde sicut est de iure naturali matrimonij om-
ne prohibens impedimentum consequutionis huius finis, quantum
ad rectitudinem ⁊ cõuenientiam triplici modo, vt. s. Tho. deducit: ita etiam
de naturali iure eiusdem est omne prohibens impedimentum convenien
tie ⁊ rectitudinis in secundo fine: licet hoc ius non se extendat in hoc ad
bruta, eo ꝙ non sit inter ea necessaria cohabitatio eorũ que sunt nata coi-
re cuz aliquibus suppositis magis q̃ cũ alijs. Quũ ergo precepta dei que
sunt de iure naturali vtroqꝫ predicto modo, sint moralia ⁊ non iudicialia,
pz ꝙ ratio predicta rite concludit dictam prohibitionem inter consangui
neos esse moralem, ⁊ ad moralia precepta pertinentem. Hoc. n. modo ꝓ-
bat etiam. s. Tho. 4. di. 33. ar. i. ꝙ habere plures vxores est contra legem
naturalem. ⁊ ꝙ prohibitio huius est de lege naturali non qꝛ impediatur
procreatio filiorum simpliciter, cum vnus vir possit plures feminas fecũ-
dare: vel etiam bona educatio: que duo pertinent ad principalem matri-
monij bonum ⁊ finem: sed qꝛ impedit secundarium bonum matrimonij
solum in hominibus requisitũ, pacificã inquã cohabitationẽ ex opꝫ cõlca

tione sibi necessaria in vita, cum non possit vnus vir sufficere ad satisfaciendum pluribus vxoribus ad votum. patet autem quod prohibitio predicta de non habendis pluribus vxoribus ad precepta moralia spectat. Rationi igitur predicte nil deperit per dictam obiectionem. ¶ Ad predictam tamen rationem opinans de quo supra respondet quod quantum tangitur de fine secundario coniugij prout videlicet est in remedium et repressionem concupiscentie, magis confert coniunctio consanguinitatis et affinitatis quam obstet: cum magis per eam coniunctionem illis personis satisfiat. Qua satisfactione expleta non tam magni motus insurgunt. Directe autem coniugium est in remedium concupiscentie per viam satisfactionis. ¶ Sed is primo directe se opponit. s. Tho. quod non decet fidelem Thomistam. Nam s. Tho. dicit talem consanguineorum coniunctionem impedire concupiscentie rectificationem, et debitam repressionem. hic vero dicit quod eidem rectitudini vel conuenientie non solum non obstet sed etiam conferat. Et cum a doctoribus alia ratio precepti huius non afferatur, si hec etiam tollatur, iam irrationabilis diuina prohibitio remanebit. ¶ Secundo dicitur quod responsio procederet si satisfactio illa non posset esse inordinata nisi ex interiori principio. Sed ratio deducit quod ad inordinatam frequentiam et continuationem coitus, cohabitatio et multiplicatus ex vnione sanguinis amor maxime incitaret, nisi diuinitus prohiberetur coniugij facultas inter tales qui naturali necessitate vel equitate cohabitare debent. ideo responsio nulla.

Responsio ad rationem factam.

Impugnatio responsionis prima.

Secunda.

¶ Ad eandem conclusionem secunda ratio fortissima. quatuor rationibus sancti Thome firmata.

Secunda ratio.

Sed et alia ratio que tamen est virtualiter eadem priori talis affertur ad conclusionem premissam talis. Precepta de actibus virtutum et prohibitiones contrariorum actuum pertinent ad precepta moralia. Sed prohibitio coniugij inter predictos consanguineos est huiusmodi. ergo etc. patet maior. quia in hoc distinguuntur precepta moralia a iudicialibus et cerimonialibus, quia illa sunt simpliciter de actibus virtutum moralium. hec vero sunt quedam determinationes talium preceptorum. vt supra etiam dictum est. Sicut preceptum de honoratione parentum vel debita educatione filiorum, morale est: quod autem tali vel tali determinato modo vel ordine, loco vel tempore honorentur parentes aut educentur filij, spectat ad precepta iudicialia, que habentur in varijs legibus humanis vel etiam diuinis. Similiter precepta de determinatis penis vel premijs reddendis secundum diuersitatem operum debitis, et secundum varias personarum conditiones et varios casus, ad iudicialia precepta pertinent: cum tamen naturalissima sit absoluta retributio pro meritis: eo quod hoc per se spectet ad iustitiam. Minor vero probatur. quia prohibitio per quam directe impediuntur et tolluntur irreuerentia inter parentes atque cognatos, incontinentia inter

cohabitantes:

cohabitantes: ⁊ contrarie virtutes inducuntur cum multiplicatione ami-
citie ⁊ confederationis inter homines, est de actibus virtutum prosequen-
dis ⁊ contrariis remouendis. Sed talis est predicta prohibitio. ergo ⁊c.
Minorem hanc gloriose deducit. s. Tho. 22ᵉ. q. 154. ar. 9. sic dicēs. In vsu
consanguineorum vel affinium inuenitur aliquid incongruū cōmixtio-
ni veneree triplici ratione. Primo quidem quia naturaliter homo debet
quandam honorificentiam parentibus: ⁊ per consequens aliis consangui- Rō pᵒ.
neis qui ex eisdem parentibus de propinquo originem trahunt. intantū
q̄ apud antiquos (vt maximus Valerius refert) non erat fas filiū simul
cum patre balneari, ne seinuicem nudos conspicerent. Manifestum est au- Valerius
tem q̄ in actibus venereis maxime consistit quedam turpitudo honorifi- max.
centie contraria. vnde ⁊ de his homines verecundatur. ⁊ ideo incōgruū
est q̄ cōmixtio venerea fiat talium personarum adinuicem. Et hec causa
videtur exprimi Leui. 18. vbi dicitur. Mater tua est: nō reuelabis turpitu
dinem eius. ⁊ idem postea dicitur in aliis. ¶ Secunda ratio est: q2 perso
nas sanguine coniunctas necesse est simul adinuicē conuersari. Unde si 2
tales non arcerentur a cōmixtione venerea, nimia oportunitas dareť ho-
minibus veneree cōmixtionis. ⁊ sic animi hominum nimis emollescerent
per luxuriam. Et ideo in veteri lege ille persone specialiter videntur ꝓhi-
bite, quas necesse est simul cōmorari. ¶ Tertia ratio est. q2 per hoc impe-
diretur multiplicatio amicorum. Dum. n. homo vxorem extraneam acci- 3
pit, iunguntur sibi quadam amicitia omnes cōsanguinei vxoris ac si eēnt
consanguinei sui. Unde Augustinus dicit. 15. de ci. dei. Habita est ratio
rectissima caritatis: vt homines quibus esset vtilis atq3 honesta cōcordia,
diuersarum necessitudinum vinculis necterentur: nec vnus in vno mul-
tas haberet, sed singule spargerentur in singulos. ¶ Addit autem Arist.
quartam rationem in. 2. Polit. q2 cū naturaliter homo consanguineā di- 4
ligat. Si adderetur amor qui est ex cōmixtione venerea, fieret nimius ar-
dor amoris, ⁊ nimium libidinis incentiuū: quod castitati repugnat. Hec
s. Tho. Ex quibus p3 q̄ prohibitio coniugii inter consanguineas in gra
dibus precipue ⁊ in personis diuina lege ꝓhibitis, tollit contraria actibus
virtutum honorificentie, continentie, ⁊ multiplicationis amicitie. vt dictū
est. Unde pertinet ad precepta moralia.

¶ Ad predictam rationem date responsionis reprobatio. Ubi etiam re-
citantur solutiones rōnū quatuor diui Tho. que supra ꝓposite sunt.

Sed ad hanc quartam rationem principalem primo respō Rñsio pᵒ.
deri posse videtur etiam ex his que in probatione maio-
ris adducta sunt. Dictum est. n. q̄ precepta etiam iudicia
lia sunt de actibus virtutum moralium, non quidē3 ab-
solute sed cum quadam determinatione. Quia igi-
tur predicta prohibitio tangit determinatas personas

videtur q ad iudicialia precepta pertineant. non obstante q per eam tol-lantur actus contrarij virtutum moralium actibus. Et sic neganda vide-tur illa maior saltem vt non vniuersaliter vera. ¶ Ad eandem rōnem opi-

Responsio secunda.

nans etiam respondens nititur euitare rationum inductarum a. s. Tho. virtutem: quibus probat inter consanguineos incestuosum et consequen-ter prohibitum esse coniugium. ¶ Et ad primam quidem rationē quan-

Ad primam rationem s. Tho.

tum ad alias omnes personas preter parentes, dicit q honorificentia et re-uerentia naturalis nō debetur eis a cōsanguineis per se sed per accidēs: sicut etiam non sunt per se et immediata consanguinitate coniūcte: sed me-diante patre et matre. Et propter hoc ratio ista fundata super predicta na-turali honorificentia debita non arguit coniugium per se naturaliter illi-

Ad secundam.

citum nisi inter parentes et prolem. ¶ Ad secundā vero dicit virtualiter q mollities animi excessiua et inordinata non prouenit per se ab oportuni-tate causata ex domestica conuersatione: sed ex abusu eius propter defectū persone. Nam recta rōne conuersantes, donec a parētibus deputati eēnt coniuges, ad huiusmodi amorem nō declinarent. vt p3 de Jacob et conso-brinis eius quas post habuit in vxores. Unde periculum magis acce-ptum ratio infert q̄ datum. Sequerentur. n. hec mala apud inordinatos animos: et non apud ordinate mentis homines. Et q huiusmodi pericu-la non inhabilitent personas ad coniugium ex eo etiam coniectura est q mulieres naturaliter pulchre valde, non sunt inhabiles naturaliter ad cō-iugium: quarum tamen coniugium magis habet annexum periculu3 bo-rum bonorum morum. s. fortitudinis animi vel moderati amoris in quar-ta etiam ratione tacti. Posset quoq3 per consuetudinem discipline bone q̄ in ciuitate ac domo esse debet, hoc inconueniens euitari. ¶ Ad tertiā ve-

Ad tertiam.

ro rationem dicit q impedimentum multiplicande amicitie respicit non bonum debitum: sed spectans ad bene esse. Non. n. tenetur quis (nisi for-te in casu) ad amicitiam cum extraneo per coniugij vinculum contrahen-dam. possentq3 nihilominus talia coniugia cum extraneis fieri quādo ob

Ad quartā

amicitiam opus esset. ¶ Ad quartam dicit per omnia sicut ad secūdam. Neq3. n. hec indecentia reddit homines inhabiles ad coniugium. sed spe-ctat ad cautelam consequentis mali sicut illa que tangitur in secunda ra-tione. Illa vero que tangitur in tertia, ad cautelam spectat impediti boni. Unde p3 fundamentum predicte secunde rationis principalis esse eua-

Contra primam respōsionem.

cuatum. ¶ Attamē predicte respōsiones nullatenus vim principalis hu-ius rationis infringunt. Et vt prima responsio inualida cognoscatur no-tandum primo q quia precepta iudicialia in hoc a moralibus distinguūtur q sunt quedam determinationes actuu3 specialis virtutis. s. iustitie inter homines seruande: de qua tamen iustitia sicut de alijs virtutibus abso-lute sunt precepta moralia, ideo precepta iudicialia p̄supponunt actus vir-tutum. Sunt autem de tempore et de loco, modo vel cōditione, et alijs hu-iusmodi determinationibus quibus actus morales exerceri conuenit. Si-cut supra dictū est, et habetur a. s. Tho. 12ª q. 99. ar. 4. Si qua ergo pre-

cepta

cepta fuerint sic determinantia virtutū actus, q ipsi actus sine talibus determinationibus, virtuosi esse nō possint, sed potius ex earū negatione viciosi reddantur. etiam si propter determinationem quā important videātur iudicialia, ex eo tamē q actus virtutum non presupponunt, sed potius talibus importatis determinationibus causant. erūt simpliciter precepta moralia. Sic est autem in proposito. ¶ Pro quo notandum secundo q quedam sunt virtutes que perficiunt hominem in ordine ad seipsuz. Unde determinationes omnes que summuntur ex parte aliorum, presupponunt actus harum virtutum esse perfectos. Sicut temperātia perficit hominem in se. Unde q quis sit temperatus tali tempore propter honorem talis persone vel cause extrinsece. puta in vigilia huius vel illius solēnitatis, vel in memoriā passionis Christi, vel tribulationis populi vel patrie. Aut tali modo. puta per ieiunium tale vel tantum 7c. non per se spectāt hec ad actum temperantie. cum sine his oibus determinationibus possit esse perfectus. Unde preceptū quidē de tpantia absolute seruanda, morale ē. Precepta vero si qua emanassent in antiq lege de determinatis ieiunijs 7 alijs determinationibus tpantie, ad iudicialia vel cerimonialia precepta ptinerent. Nec ad ea nunc nos teneremur, nisi quatenus ab ecclesia essent assumpta. Alie vero sunt virtutes que perficiunt hominem in ordine ad alium hominem. Sicut iustitia specialis virtus cuius est vnicuiqz homini alteri a se reddere quod suum est. Unde supposito q sortes iniuste possideat rem platonis, preceptum quo sortes vrgetur reddere Platoni rem suam, morale est, non obstāte q determinatas tangat personas. qz actus ille prout est actus iustitie, specialis tamen, non potest huic determinationi personarum presupponi. Sicut nec generaliter actus iustitie potest intelligi, non intellectis generaliter hominibus inter quas iustitia seruari debet. Pari etiam modo quedam sunt virtutes que in sua ratione respiciunt determinatas quasdam personarum conditiones, ita vt eis nō intellectis, actus illarum virtutum nullatenus esse possint. Unde precepta de talibus actibus non obstante q talium personarum determinationem importet, simpliciter moralia erunt, 7 non iudicialia vel cerimonialia. Talia ergo sunt precepta de virtuosis actibus coniugij, 7 prohibitiones oppositorum. Quum. n. honorificentia sit quedam virtus personas determinatas etiā respiciēs: qua determinatione remota, remouet actus illius, (Loquor autē de honorificentia debita sanguine coniunctis, put distinguitur ab honorificentie specie, qua honor exhibet principibus aut prelatis: 7 ab ea que debetur senioribus: 7 ab ea que debetur sapiētibus, 7 sic de alijs.) Preceptū si quod est de actu talis specialis virtutis in ordine ad tales personas, morale erit. non obstante q circa determinatas illas feratur personas. Similiter prohibitio de actibus honorificentie tali contrarijs, moralis erit eadem ratione. Quum ergo actus coniugij inter personas sanguine coniunctas, sit contrarius virtuti honorificentie vt in prima ratione. s. Tho. supra recitata habetur, pz q non obstante deter-

minatione personarum prohibitarum, talis prohibitio moralis erit. Idē suo modo dicatur de castitatis parte que non in seipso tm̄ hominē regulat, sed in ordine ad secundam personam. Et similiter idem dicatur ꝑ omnia de amicitia, que secundum suam rationem dicit formaliter ordinē hominis ad hominem. Prohibitiones.n. actuum contrariorum talibus virtutibus in coniugio consanguineorum, morales sunt: ⁊ ad moralia precepta pertinentes.

Contra primam solu.

¶ Unde pȝ primam solutionem ad rationem factā non procedere. eo ꝙ diuersimode respiciant actus virtutum iudicialia ⁊ moralia precepta, vt declaratum est. qr moralia vt per se respectos ⁊ importatos: iudicialia vero ⁊ similiter cerimonialia vt presuppositos: per se vero respiciunt hec determinationes eorum.

¶ Reprobatio solutionum quas ad primas duas rationes diui Tho. supra inductas opinans affert.

Contra 2am rñsionem.

Impugnatio solu. ad pam rōnem s. Tho.

Secunda quoqȝ responsio minus preualet. Necȝ solutiones adducte ad rationes.s. Tho. quibus probat incestuosuȝ inter consanguineos esse coniugium, procedunt; aut propositū nostrum vllatenus infringunt. ¶ Nam solutio ad primā est contra familiarem experientiam, qua quilibet veretur naturaliter ad coniunctos his consanguinitatis gradibus veneree copulari. Sȝ necȝ bestialium hominum ritus valet huic naturalitati preiudiciuȝ generare. Alioquin argueretur non natura contraria cōmixtio cuȝ parētibus cum quandocȝ apud barbaras nationes, nulla persona coniuncta consanguinitate a matrimonio repellat. Sed ex hac potius naturalitate quā experimur, conuincitur in talibus per concupiscentie ardorem obfuscatā esse legem nāe. Ex hoc autem ꝙ vt in pluribus, immo in omnibus hominibus ratione regulatis, illa naturalis reuerentia coniugium inter tales personas prohibens, inuenitur: manifeste concluditur contra respondentem ꝙ non per accidens, sed per se debeatur illis personis reuerētia talis: ⁊ consequenter prohibeatur etiam naturaliter ⁊ per se cōiugiū inter eas. Ex hoc.n. naturalia ab his que sunt per accidens distinguuntur, ꝙ ea vt in pluribus, hec vero vt in paucioribus accidunt suapte natura. vt ex.2o. Physi. habetur. Naturalia ergo ꝙ per se rebus conueniant ⁊ non per accidens, necesse est. Quod etiam sacre littere exprimūt in proposito. dū rationem negati coniugij, vnitatem carnis cum parentibus inducunt, vel etiam cum alijs ꝯsanguinitate vel affinitate coniunctis. Quasi dicat. Sicut parentibus ex honorificentia naturali quam eis debes, vereris cōiungi, ita sorori vel fratri eorum non coniungaris. Ideȝ suo modo dicatur de alijs qbus ipsi parētes vel alij in.d.c.is. ꝓhibent ꝯiūgi ꝑꝑ carnis inductā vnitatē. Unde sup illud pe Cor.5. Oīo audit inter vos fornicatio: ⁊ talis fornicatio qualis nec inter gentes ita vt vxorem patris sui quis habeat.s. Tho. sic ait. Hoc erat horribile etiam apud gentiles: vtpote contrarium naturali.

nali rõni existens. Per naturalē.n.reuerentiam filij ad parentes:per om nem statum ꝛ legem pater ꝛ mater a matrimonio excluditur. vt sic etiam possit intelligi quod habetur Gen.2. Propter hoc relinquet homo patrē ꝛ matrem suam.s.in contractu matrimonij:ꝛ adherebit vxori sue. Sicut autem ibi subditur.vir ꝛ mulier erunt duo in carne vna.ꝛ ideo vxor pr̄is repellitur a matrimonio sicut persona patris ꝛ matris.fm illud Leui.18. Turpitudinē vxoris patris tui ne discooperias.turpitudo.n.patris tui est.hec ille. Patet igitur ꝙ parentes solos esse imediate proli cõiunctos, non infert filios aut filias non per se sed per accidens debere consanguineis alijs honorificentiam naturaliter prohibentem coniugium. ¶ Solutio etiam data ad secundam.s.Tho.rationē ad idem quod supra, nulla est. Quis.n.dubitat ex defectu liberi arbitrij rõne non regulati cõtingere quicquid in eorū actibus malitie inuenitur. Sed considerande sunt alie per se intrinsece cause malitie operum prescindende prohibitionibus ꝛ preceptis. Est autem per se causa molliciei nostri animi:que qd contrariū virtuti fortitudinis in proposito sonat:ipsa carnalis cõiunctio cū consanguineis ex amore naturali quem vnio sanguinis ꝛ cohabitatio causat. Unde cum cõsanguinitas supponatur:ꝛ ex ea cohabitatio necessario consequatur:neutrum potuit sub prohibitione cadere:sed solum coniugium inter illos:ne tale mollicie malū in multitudine inualesceret. Huic autem non obstat ꝙ aliqui sancti viri potuerint non negata facultate con iugij caste cum consanguineis habitare. Sicut non inferret non debitam aut necessariam esse prohibitionem iuueni non iacere cum meretrice:non obstante ꝙ iuuentus sit talis qui potius linguam precideret ꝙ͂ peccõ cõsentire voluerit. Exemplum tn̄ de Jacob non est ad propositum questionis: cum consobrinas in coniugium sumere non prohibeat lex naturalis neqꝫ diuina. Ecclesie vero preceptum tale prohibens nature coniugiū magis attendit christiani populi dignitatem:minorem necessitatem coniugij cõ trahendi: ac dilatandam caritatem:ꝙ͂ vnitatem sanguinis pro ratione. Non obstante enim ꝙ actus commixtionis inter tales dicatur ob sanguinis propinquitatem incestuosus: non tn̄ talem de se continet incestus iste deformitatem:vt ratio fuerit tam districte prohibitionis ecclesiastice sub peccato mortali. Sed alie huic adiunguntur principales rationes: vt dictum est:ꝛ patet ex determinatione sancti Thom. in quarto.superius in prima ratione principali recitata. Ex quo etiam habetur ꝙ latitudo virtutis honorificentie naturaliter debite consanguineis,ad cõsobrinas sub tali vigore non se extendit:quo coniugium cum eis reddatur naturaliter vitiosum. Quod etiam ex hoc patet ꝙ ad alterutrum nulla sit superioritatis sed solum naturalis equalitatis in vnione sanguinis comparatio. Neque tanta sanguinis est vnio : neqꝫ tam necessaria cohabitatio : que emollescere preualeat animos preter ordinem rationis ꝛ contra fortitudinis virtutem. Consuetudo autem ꝛ quecunqꝫ disciplina bona,non preualet in pluribus malum hoc auferre nisi sit coactiua.quod ad legis rationē

Impugnatio solu. ad secundam.

spectat. Unde per hoc prohibitio necessario inducitur, quam respondēs auferre conatur. Suaqꝫ ponit euasione, quod destruere intendebat. Nec acceptum tantūmodo periculum esset quod cōmuniter homines incurrerent: sed ex coniugio inter sanguine coniunctos ⁊ cohabitantes datū, nisi lege ꝓhiberetur. Nec est simile de periculo causato ex pulchritudine mulieris, cum cohabitatio deest ⁊ sanguinis vnio. Preualent.n. magis alium emollire duo hec perpetua ꝙ sola pulchritudo mulieris que citius euanescit. Contingit etiam vt que pulchra mulier in se est. pulchra viro non videatur: ⁊ econtra que deformis fuerit, videat[ur] decora. Est.n. pulchritudo causa vnionis ex imaginatione: due autem predicte cause, precipueqꝫ sanguinis vnio, ex natura. Unde pꝫ solutionem vndiqꝫ preclusam esse.

¶ Reprobatio solutionum ad reliquas binas diui Tho. rationes supra inductas. que etiam premissa intentione opinantis circa hec, roborant[ur].

Impugnatio solu. ad tertiam rationem.8. Tho.

Tertie quoqꝫ rationis.8. Tho. solutio, ex hoc minus procedit ꝙ falsum est primo nullum per tale coniugium impedimentum poni multiplicande inter homines amicitie quo ad esse, sed solum quo ad bene esse. Impediretur.n. ex hoc talis amicitie multiplicatio sic quo ad esse, ꝙ hac lege remota talis multiplicatio non esset. vt inducta concludit ratio. Et posito etiam ꝙ solum prepediatur humanum hoc bonū quo ad bene esse. qr vꝫ non esset tantum bonum in humano genere, vel ipsum humanum genus non esset tam bene dispositum: cum bona hec humani generis dispositio, quoddam bonum sit ab omnibus notabiliter ⁊ vehementer desideratum. propter magnas animi iocunditates, ⁊ innumerabiles vtilitates quas inde homines consequunt[ur], opꝫ id quod ex se tam desiderabile bonum tollit, indecens esse ⁊ magnum ex opposito maluꝫ. Est ergo magnum bonum cōmuni conuictui hominum debitum, ⁊ ab vniuersali hominum prouisore deo consequenter intentum, amicitiarum vinculum ⁊ multiplicatio. Immo maximum bonorum ex hoc esse conuincitur ꝙ ex eo cōmunicatio bonoruꝫ singulis prouenit. sicut ex cōtrario effectu, summum malorum negatio multiplicationis amicitie huius esse manifestat[ur]. Et licet non videatur huic homini singulari vel illi debituꝫ cum extraneis amicitiam inire per coniugium: est tamen debitum vniuersitati hominū, vt taliter eis a deo ⁊ ab alijs legumlatoribus prouideatur ꝙ tantum amicitiarum bonū inter hoies multiplicari conseruariqꝫ procuretur. Quod quidem nisi per prohibitionem coniugij inter consanguineos, decenter fieri non posset. Cum.n. naturaliter simile simili iungatur: vt tā sapiēs ꝙ Philosophus predicat. communiter homines ad vnitos sanguine: ⁊ consequenter similiores natura ⁊ moribus coniugia requirerent. Sicut in antiquis patribus constat ⁊ patriarchis qui prohibebāt nisi de domo vel familia vel cognatione sua: filios vxores accipere. Ex quo ēt sequebat[ur]

tempoꝛalium

temporalium bonorum augumentatio: eo q̄ extra domum vel familiam dotes cum filiabus non emitterētur. Et alijs etiā rationibus id fecerint sancti patres: de quibus in solu. ad primum principale argumentū lōgior sermo fiet. Ex hoc etiam processit q̄ quia populus iudeorum minor erat numero, cui lex a deo data est, q̄ christicolarum vniuersitas que ex diuersitate omnium gentium in vnitatem fidei congregata est, prohibitio coniugij populo illi facta, pauciores comprehēdebat gradus atq̄ personas, q̄ prohibitio eadem in ecclesia promulgata. eo q̄ illa sufficeret ad tollēdū impedimentum multiplicande amicitie in populo minori: que non sufficeret in maiori. Et maior etiā necessitas huius boni querendi fuerat prioribus temporibus q̄ postmodum confirmata fide per orbem. Et iō plures gradus consanguinitatis ⁊ affinitatis olim a coniugio arcebantur, q̄ hodie fiat ⁊c. ¶ Quarte quoq̄ .s. Tho. rationis solutio pariter repellitur sicut ⁊ secunde. Nec obstat q̄ ratio inducat ad cautelam iminētis mali, q̄r potius ipsi rōni robur ex hoc afferretur, eo q̄ quilibet teneat de necessitate salutis vitare pericula peccati mortalis, cōminante domino transgressoribus per sapientem qui ait. Qui amat periculū in illo peribit, Ecclesiastici. 3. In hac etiam quarta ratione attendēdum est q̄ Arist. nō nisi naturali lumine illustratus illam attulit rationem: vt eius hac auctoritate possit inferri iure naturali arcenda inter cōsanguineos esse cōiugia ad illum vsq̄ gradum quo inordinatus ardor libidinis ex nouo coniugio vt in pluribus non causetur. Ut ex hoc etiam magis appareat preceptum illud diuinum esse morale. ¶ Notandum autem q̄ opinans non intendit predictas .s. Tho. rationes efficacissimas soluere quasi non cōcludant cōiugium inter consanguineos, a deo vel etiam ab ecclesia prohibitum, esse incestuosum: ⁊ magis cōmixtio venerea nō sub ratione coniugij (hoc. n. ⁊ ipse verum opinatur eē p̄dictis rationibus optime comprobatū) Sed in hoc a tenentibus conclusionem questionis huius negatiuam dissentit, q̄ putat, ⁊ predictis suis euasionibus contendere conatur, rationes illas non sic incestum concludere: vt non possit dispensatione summi Pontificis non incestus fieri: sed coniugium licitum. Quā quidem eius intētionem innixam esse malo fundamento predictarum suarum euasionū: ipse doctor sanctissimus tertio contra. c. 125. manifestat dum paucis verbis ⁊ rationes predictas suas cum nōnullis alijs ibidē enumeratis obfirmat: ⁊ omnes opinantis euasiones precludit. sic dicens. Sciendum est autem q̄ sicut naturalis inclinatio ē ad ea que sunt: vt in pluribus ita ⁊ lex posita est s̄m id quod in pluribus accidit. Nō est ergo predictis rationibus contrarium si in aliquo aliter possit accidere. Nō. n. propter bonū vnius debet pretermitti bonum multorum: cum bonum multitudinis semp sit diuinius q̄ bonum vnius. Ne tn̄ defectus qui in aliquo posset accidere: omnino absq̄ medela remaneat: residet apud legis latores ⁊ eis similes auctoritas dispensandi in eo quod cōiter est statutum: s̄m q̄ est necessariū in aliquo casu particulari. Et si quidem lex sit humana: per homines talē

Impugnatio solu. ad quartam rationem .s. Tho.

Intētio opinantis.

Rationum s. Tho. robur ⁊ euasionum predictarū infirmitas aperitur.

potestatem habentes, dispensari potest. Si autē lex sit diuinitus posita, auctoritate diuina dispensatio fieri potest: sicut in veteri lege dispensatio ne diuina indultum videtur vxores plures habere, ꝛ concubinas, ꝛ libel= lum repudij. Hec ille. Ex quibus verbis habetur primo ꝙ solutiones pre dicte ad rationes productas a:s. Thoma non preualent infringere quin vt in pluribus inconuenientia sequantur ad que deducunt ꝛ consequē= ter vim suam ꝛ efficaciam iuxta moralium naturam ꝛ rationem, retineāt: omnesq; astringant ille prohibitiones, non obstante aliquorum hominū bona dispositione possibili. Secundo ex his habetur ꝙ possit aut nō pos= sit in talibus dispensare, vt infra latius deducetur. Et sic patet secunda ra tio principalis.

¶ Tertia ꝛ quarta ratio principalis ad conclusionem.

Tertia ratio pro conclusione

Tertia ad idem ratio talis est. Omne legis antique iudiciale preceptum, habet pro sua ratione aliquid specialiter ptinēs ad statum illius populi cui pro statu illo data lex fuit: ꝛ non generaliter ad omnes gentes. Sed predicte ꝓhibitiones ha bent pro ratione cōmuni proximitatem sanguinis, seu car= nis vnitatem, que cōmunis est omnibus gentibus. ergo nō est preceptū iudiciale saltem principaliter, sed morale: Supponimus. n. cōmuniter ꝙ cerimoniale non sit. Patet maior, quia peculiariter populo iudeorū data sunt illa precepta s̄m ꝙ ordinabatur specialiter ad Chr̄m. vt ex sententia. s. Tho. 4. di: 40. ar. 3. supra patuit. Cum ergo precepto rum obligatio ex eorum rationibus oriatur. non obligarēt iudicialia spe cialiter populum illum, nisi eorum quoq; ratio ad illum tantūmodo po= pulum pertineret. Minor vero quo ad primam partē pꝫ ex. d. c. is. Leu. Semper. n. exprimitur vel subintelligitur vnitas carnis pro ratione pre= ceptorum reddi, vt infra etiam latius deducetur ꝛ declarabitur: licet etiā ratio reuerentie debite consanguineis ex predicta carnis vnitate causata, innuatur ex modo precipiendi quo dr̄. Non reuelabis vel discooperies ve renda ꝛc. Secunda vero pars minoris ꝙ vꝫ vnitas carnis seu proximitas sanguinis naturaliter spectet ad omnes gentes, ex se manifesta est. Unde pꝫ ratio. ¶ Quarta ad idē rō talis affert. Reddēs opere suo vanā rōnē

Quarta ratio.

cōiugij diuina lege que non cessauit ordinari, se p̄nter opponit opere pro prio diuine ordinationi ꝛ sapientie. ꝛ ob hoc mortaliter peccare diuina le ge conuincitur vt transgressor illius. Sed talis est omnis contrahēs con iugium cum consanguineis in gradibus diuina lege prohibitis. ergo ta= lis peccat mortaliter vt trāsgressor legis diuine. Cū ḡ nullus trāgrediēs legē dei cerimonialē vel iudicialē peccet ex hoc nūc mortaliter eo ꝙ cessa uerint: sed solū qui transgredit legē dei moralē. pꝫ ꝙ predicta prohibitio spectat ad precepta moralia. Maior pꝫ. q: reddens vanam rationē legis, reddit vanam ipsam legē, quod est legem auferre. Ex ratione. n. sua, lex

virtutem

virtutem habet, ita φ sublata ratione legis, cessat etiam eius obligatio. vt elicitur specialiter ex doctrina. s. Tho. 12^e. q. 97. ar. 1. p^m: ar. 3. 2^m: 3. di. 37. ar. 4. Immo in tali casu transgredi legem pertinet ad quandam virtutem quã philosophus. 5. Ethy. vocat Epycheiã. Et sic in casu nostro vana supponitur lex. Deus autẽ vel homo etiam quicunq3 sapiens, vanam nunq3 condidit legem. Qui autem suis operibus tollit leges, opponitur legi: q2 non nisi opposita seinuicem tollunt. Unde p3 φ peccat mortaliter. Si tñ lex illa nõ cessauit. vt dictũ ẽ. Minor vero ꝓbatur. q2 matrimonium ẽ naturali iure statutũ. d. p^a. Jus naturale. Et iure diuino: vbi pcipue Gen. p^o. dicitur. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. Quod etiam repetitur Gen. 9. Huius autem precepti deus quodãmodo reddidit rationem, dum dicẽs Adã inspiratus ab eo. Gen. 2. Relinquet homo patrem ⁊ matrem suam ⁊ adherebit vxori sue, addidit. ⁊ erũt duo in carne vna. quasi diceret. Hic est finis matrimonij. ad hoc precepit deus ⁊ ordinauit vnionem cu3 vxore, vt duo sint in carne vna: qui prius v3 non erãt vna caro per sanguinis vnionem. sicut sunt vna caro cum filijs ipsi parentes. Ex qua ratione Theologi assumunt esse prohibitum ibi a deo coniugium inter parentes ⁊ filios. alias ratio legis redderetur vana. Intelligitur autem matrimonij contrahendi preceptum quod olim omnes ligabat, quando manebat precepti causa, necessitas inquam multiplicationis humani generis, ea cessante, remanere quidẽ, vt ipm mr̃imoniũ si a deo ordinatũ ⁊ regulatum, sed non vt a deo preceptum absolute quo ad contractum: sed supposito contractu vel libera voluntate contrahendi, sub precepto cadit q2 tali modo vel ratione contrahatur. Cum ergo rationabiliter a deo sit ordinatum, quicũq3 contra rationem talis ordinis eo vtitur, dei ordinationi ⁊ consequenter diuine legi aduersatur. Per coniugium aũt inter consanguineos de quibus est qõ, tollitur dicta rõ legis late de mr̃imonio. ergo dictum coniugiũ est diuina lege ꝓhibitũ. q̃ moralis est: quia sicut dictũ est ordinatio mr̃imonij est de lege nãe ⁊ de lege diuina ante legẽ scriptã que iudicialia precepta cõtinet. P3 aũt hec Minor. quia oẽs psone pdicte a mr̃imonio ex hoc arcent, q2 sunt vna caro. ⁊ sic supfluũ fieret iter eos coniugium vt essent vna caro. Patet igitur predictam prohibitionem ad moralia pertinere precepta.

¶ Ad quartã principalem rõnem date tres solutiones reprobantur.

Sed ad hanc forte rõnem quis rñdebit p^o φ nõ est vex φ illa sit rõ institutionis mr̃imonij. S3 p^o potius ⁊ p se rõ est pcreatio filiorum ꝺm quã matrimoniũ dr̃ esse in officiũ nature. Secũda vero per se rõ est repssio ꝯcupiscẽtie ꝺm quã matrimoniũ dr̃ esse in remediũ. vt supra ẽt per sancti Tho. verba clarissime deductũ est. ¶ Scdo ẽt qs forte rñdebit, φ nõ tollit illa vnio vel vtilitas eius ita vt reddat lex vana p cõiugiũ consanguineorum: cũ predicti duo modi essendi vnam carnẽ videlicet

Responsio prima.

Secunda.

per vnionem sanguinis seu per consanguinitatem, ⁊ per carnalem copulā,
Tertia. non sint vnius rationis. ❡ Tertio respondebitur forte ꝙ non vniuersali
ter redditur pro ratione cōnubij prohibiti vnitas carnis. sed particulari-
ter: qr inter aliquas tantum personas que in illo cap. 18. enumerant quo-
rum adinuicem coniugium prohibetur. Unde videtur ꝙ vndiqȝ rō pa-
Contra pri tiatur calūniam. ❡ Sed iste euasiones facile precluduntur. Nam prima
mam. directe sacris litteris se opponit. Ex hoc. n. ꝙ interdicitur aliquibus ma-
trimonium, qr sunt vna caro. datur intelligi ꝙ ad hoc est institutum vt vir
⁊ mulier qui prius non erant vna caro, fiat vna caro. vt supra deductū est
ex verbis etiam Ade. Et hoc etiam verificatur de matrimonio fm ꝙ est sa
cramentum, eo ꝙ significet vnionem Christi cum ecclesia. Ratio autē si-
gni est ipsum signatum. Nec obstat ꝙ matrimonium sit ad procreationē
filiorum ⁊ ad remedium vt ad fines. Est. n. vnio carnis per coniugij actū,
matrimonij ratio ⁊ finis, ad vlteriorem etiam finem ordinatus. ❡ Secū
Contra se- da etiā euasio sacris litteris contrariatur. Non obstante nāqȝ ꝙ dicti duo
cundam. modi, quibus duo homines sunt vna caro, diuersarum sint rationum. po
sitio tamen vnius redditur pro ratione negationis alterius in scriptura.
Nihil. n. aliud est dicere, Turpitudinem patris aut matris tue non reue
labis qr caro est patris aut matris tue. vel turpitudinē vxoris patris tui
nō reuelabis qr turpitudo patris tui est, nisi dicere. ideo nolo ꝙ tales dū
cas in vxores vt sint vna caro tecum: qr iam tecum sunt vna caro. Sūt. n.
vna caro tecum pater ⁊ mater: ⁊ ratione patris nouerca que vna caro cū
patre est. Sicut ergo debet homo relinquere patrem ⁊ matrem cum qui-
bus est vna caro, quando adheret vxori vt fiat vna caro cum ea: ita debet
derelinquere omnes personas que cum patre sunt vna caro. vt docet. s.
Tho. super prima Cor. 5. ⁊ supra etiam dictum est. non obstante ꝙ modi
Contra ter quibus sunt vna caro diuersarum sint rationum. ❡ Tertia etiam euasio
tiam. non proceditur. qr par est de omnibus personis ibi ꝓhibitis ratio quo ad
vnionem carnis. immo a maiori de alijs arguitur, in quibus hec ratio spe
cialiter non affertur. Si. n. prohibetur a cōiugio soror patris aut matris
qr est vna caro cum eis: ⁊ consequenter secum. i. cum filio. quanto magis
prohibetur coniugium filij cum matre vel filie cum patre, propter hāc eā
dem que magis in eis militat rationem, eo ꝙ primo cum eis sit filius vna
caro? Magis etiam prohibebitur coniugium cum propria sorore, quādo
quidē illa magis est vna caro cū p̄re ⁊ m̄re ꝙ̄ soror illorū. Et sicut turpitu
do sororis p̄ris est turpitudo p̄ris ita turpitudo sororis filij est turpitudo
filij. Et sir magis cū nura. eo ꝙ hec magis coniungatur ⁊ sit vna caro cū
filio suo ꝙ̄ soror patris cum eodem patre. Et si vxorem patrui prohiberis
accipere eo ꝙ tibi affinitate coniūgatur, quanto magis vxorem fratris ea
dem ratione prohibitum erit accipere. lȝ hec in littera nō repetatur ratio?
Pro eodem autem videtur habere scriptura dum inhibet reuelari turpi-
tudinem ⁊ per hoc prohibet coniugium inter predictas personas, hoc qđ
dicitur. qr caro eius est. cum eo quod dicitur qr caro vna sunt, vel qr turpi
tudo eius

tudo eius est: vel quia sibi affinitate coniungitur. Neqꝫ.n. capitur hic affinitas prout a cōsanguinitate distinguitur fm ꝙ more ecclesiastico nūc his vocabulis vtimur: sed cōmuniter prout etiam ad ipsam consanguinitatē se extendit. Nam patruus qui dicitur hic affinitate nepoti coniungi, consanguineus ꝛ non proprie affinis illius est. Manet ergo ratio.

¶ Ad eandem conclusionem quinta ratio principalis.

Quinta ratio ad idem talis est. Prohibitio que obligat omnes Christianos quasi prohibitio dei, in lege tamē antiqua promulgata, spectat ad precepta moralia ꝛ nō ad iudicialia. Sed talis ē prohibitio predicta. ergo ꝛc. Patet maior, qꝛ alia precepta a moralibus non habent perpetuam obligationem: sed populum tantuꝫ iudeorum ad sui obseruantiam astringebant vsqꝫ ad Christi aduentum. vt supra ex doctrina. s. Tho. 12ᵉ. q. 104. ar. 3. deductum est. Minor vero patet per expressam. s. Tho. sententiam supra etiam inductam ex. 4. di. 4. qua dicit consanguinitatem impedire matrimonium quantum ad aliquas personas de iure naturali. s. quo ad parentes. quantum ad alias de iure diuino. ꝛ hec sunt persone quarum verenda reuelare lex prohibet Leui. 18. Quantum ad alias vero de iure per homines instituto. Hec ille. Ecce ꝙ dicit impediri nunc matrimonium quantum ad aliquas personas de iure diuino vt distinguitur contra ius positiuum: Quod non sic seriose distingueret, si tantum ex positiuo ꝛ per homines dūtaxat instituto iure, inter personas illas coniugij prohibitio fieret: non obstante ꝙ olim fuerit a deo prohibitum solum in populo iudeorum. Quod etiam expresse cōuincitur ex doctrina ꝛ intentione eiusdem sancti doctoris circa solutionē decimarum. Cum.n. populo sit preceptum naturali iure ꝙ sacerdotibus necessaria prouideant: ꝛ inter iudicialia vel etiam cerimonialia precepta connumeretur postmodū in lege scripta Leui. 17. sub ratione specialis modi prouidendi, per annualem inquam solutionem decime partis fructuū ꝛ reddituum: ꝛ ab ecclesia postmodum declaretur renouatum seu ratum hoc ipsum preceptum. 16. q. 1. Decime. Nihilominus qꝛ nunc non tenemur iure scripte legis antique quo ad solutionem determinatam predicte decime. s. Tho. non dicit ꝙ ad decimas soluendas teneantur hoīes mundi de iure diuino. Sed solum dicit eos teneri de iure naturali quo ad dictam prouisionem in generali: ꝛ per statutum ecclesie quo ad predictā determinationeꝫ. vt pꝫ per eū. 22ᵉ. q. 87. ar. 1. Quia ergo non sic loquitur. s. D. circa prohibitionem coniugij inter cōsanguineas personas: sꝫ potius distinguit ꝙ triplici iure impediatur matrimonium, quolibet determinatas quasdam personas a coniugio prohibente. pꝫ ꝙ fm eum nunc etiam maneat illa prohibitio diuini iuris vt distinguitur a ꝓhibitione iuris positiui. Et sic etiam cōmuniter Theologi loquuntur ꝛ Canoniste. Quod

Ratio quinta.

responsio quedam Pontificis in.c.lras.de rest.spol.supponit dum dicit q quando habenti notitiam consanguinitatis, inter se.s.z coniuges, diuina lege prohibite, preciperetur a iudice vt cum coniuge habitaret: nō deberet in hoc contra deum iudici obedire. Hoc aūt non diceret Pontifex si nunc etiam talis ꝓhibitio non arctaret: vel si nō arctaret nisi vt ab ecclesia assumpta vel confirmata. Cum.n.legem generalem tradat, non diceret absolute q non deberet iudici obedire: sed q non deberet obedire iudici priuato seu inferiore Vicario Christi, aut sede Apostolica zc. Predictus tamen textus paulo infra plenius examinabitur: z inducetur ad pncipale propositum questionis. Nunc sufficiat ex predictis omnibus rōnibus efficacissime probasse preceptum illud diuinum de non contrahēdo cum consanguineis enumeratis z nominatis Leui.18.fm conditiones z diuersitates ibi expressas, esse principaliter morale z non iudiciale.

¶ Correlarium in quo exprimitur mote questionis intenta veritas.

Propositū principale.

Hac igitur conclusione firmata, iam pz propositū principale. Ab omnibus.n.tam Theologis q Canonistis acceptatur vt primum principium, q in preceptis moralibus diuine legis tam veteris q noui testamenti: et simpliciter in his q diuina lege vel pcepto quocūqz nūc obligant, non potest quisquam deo inferior dispensare. Cuius quidem rationē.s.Thomas assignat.12.q.97.ar.4.ad 3 dicēs. Sicut in lege humana publica non potest dispensare nisi is a quo lex auctoritatem habet, vel is cui ipse cōmiserit: ita in preceptis iuris diuini que sunt a deo, nullus potest dispensare nisi deus, vel is cui specialiter cōmissit: q2 ad legem diuinam quilibet homo se habet sicut persona priuata ad legem publicam cui subijcitur. hec ille. Ex parte etiam eorū que a deo precipiuntur causam huius indispensabilitatis reddit.4.di.15.q.3.ar.2.q.1. ad primū dicens. Precepta dei sunt de eo quod est de necessitate salutis secundum se: z sic in quolibet casu obseruari illa oportet: z ad illa omnes tenentur absqz dispensatione. Precepta aūt ecclesie nō obligant ex materia in qua proponuntur: sed solum ex actu precipientis. Hec ille. Quū ergo prohibitio coniugij fm differentias personarū inductas in.d.c.18.Leui, sit diuina, z ad precepta moralia pertinens: nec inueniatur specialiter alicui cōmissum ius dispensandi. pz manifeste q in illis gradibus nullus deo inferior pōt licitū reddere ɔiugiū. Pro quo facit expresse tex. in.d.c.lras. Supponit.n. ibi q sedes apostolica in gradibus ꝓhibitis diuina lege, circa matrimoniū dispensare non pōt, dum Pontifex referēs questionē sibi propositam dicit. Rescripto petebas apostolico edoceri, vtrum quando aliquis consanguinitatis gradus obijcitur in quo sedes apostolica dispēsare non

sare non potest, nec etiam consueuit: τ probationes prompte sint τ para=
te, indulgenda sit restitutio vel neganda. Infra etiam Pontifex respōdēs
dicit inter alia. Opinioni vltime videtur non incongrue adaptari, vt in
gradibus cōsanguinitatis diuina lege prohibitis, restitutioni aditus pre
cludatur. Dicebat.n.illa vltima opinio restitutionem esse differēdā quo=
usq3 probaretur consanguinitas obiecta. Cui opinioni non magis apta=
retur negatio restitutionis in gradibus diuina q̄ humana lege prohibi=
tis: si prohibitio nunc vim non haberet vt diuina: sed solum vt ab ecclesia
suscepta vel confirmata. Et infra dicit Pontifex. Nullam de predictis
sententijs reprobamus; nec cuiq3 earum aliquod preiudicium ex nostra
responsione volumus generari. Et infra declarat q̄ habens notitiam con
sanguinitatis: non posset iudici precipienti cohabitationem obedire sine
peccato mortali. vt supra recitatum est. τ vt ibi dictum est, quum absolute
loquatur de iudice, intendit de omnibus simpliciter. Unde patet q̄ etiā
Papa dispensare non potest. Sic.n.precipiendo, dispensaret: τ consequē
ter persona illa non peccaret vtendo dispensatione. Quod tamen per tex
tum patet esse falsum. Si.n.ageret contra deum quando iudici precipiē
ti obediret, quanto magis quando simplici dispensatione vteretur? Nec
obstat proposito q̄ textus addat illud verbum. nec etiā consueuit. Neq3
enim propter hoc innuit id posse licet non consueuerit, cum premittat
sub copulatione τ non sub disiunctione q̄ sedes in hoc apostolica dispen
sare non potest. Copulatiue quippe veritas, vtriusq3 partis veritatem re
quirit secundum logicos: sed potius innuere ex hoc voluit, q̄ si etiam
aliquando contigerit Papam in hoc indulgere, nullus ex hoc argumen=
tum sumat q̄ apostolica sedes id facere possit. sicut posset sumi argu=
mentum illud si apostolica sedes id facere consueuisset: τ precipue nullo
reclamante. Et propterea glo. in verb. Dispensare, dum ob predictū ver=
bum additum quo dicitur in textu: nec etiam consueuit, exposuisset. non
potest, idest non vult. in fine tamen absolute tenet Papam in dicto cōsan
guineorum coniugio diuina lege prohibito dispensare non posse. τ hoc
idem tenet ibi in verb. Diuina. ¶ Hoc idem principale propositum ar=
gumento valido deducitur q̄ in.c. Pitaciu3.30.q.iij. Pontifex renuit di
spensare cum eo qui filiam spiritualem vtpote a patre leuatam de fonte
baptismatis, accipere volebat, ex iure diuino prohibitionem oriri propo=
nens, quo dicitur. Turpitudinem sororis tue non reuelabis: quia turpi
tudo tua est. Quāuis.n.in Leui. non apponatur huic prohibitioni cau
sa ista expresse, subintelligitur tamen, eo q̄ turpitudo sororis patris sit tur
pitudo patris: τ eadem rōne turpitudo sororis filij est turpitudo filij. Et
subinfert textus (vt euadat obiectionē que fieri posset q̄ prohibitio intē
dat de sorore carnali) arguens q̄ cum a propria consanguinitate iubemur
abstinere: multo magis a spirituali nr̄i patris filia omni excusatione aut
argumento seposito sub nimia districtione nos cauere conuenit.

¶ De mente sancti Tho. specialiter premissam esse doctrinam per
correlarium expressam.

Huius etiam mentis esse. s. Tho. nulli debet esse dubiū
tum ex supra inductis rationibus in eius doctrina fun
datis, tum specialiter ex supra allegatis eius verbis ad
hoc ipsum propositum matrimonij expressis tertio con
tra c. 125. Ob hoc. n. expressit ibi ꝙ in lege diuina nō nisi
auctoritate diuina dispēsatio fiat: in humana vero per
homines potestatem habentes: q2 in quibusdam gradibus ⁊ personis cō
iugium prohibetur lege diuina, in quibusdaȝ vero humana tantū. Alio=
quin dicta doctrina in illo capitulo fuisset superflua. Nec potest dici ꝙ ad
hoc saluandum sufficiat inter parentes ⁊ prolem coniugium esse prohibi
tum lege diuina. Neqȝ. n. hec prohibitio sola ponit̄ in lege diuina scriptā
de qua intendit ibi. s. Tho. vt pȝ in. d. c. 18. Leuitici. Generaliter aūt. 4.
quol. ar. 13. docet. s. Tho. que cadant aut non cadant sub potestate ⁊ di=
spensatione Pontificis dicens. Papa habet plenitudineȝ potestatis in ec
clesia, ita. s. ꝙ quecūqȝ sunt instituta per ecclesiaȝ vel ecclesie prelatos, sunt
dispensabilia a Papa. Hec. n. sunt que dicuntur esse iuris humani vel iu=
ris positiui. Circa ea vero que sunt iuris diuini ⁊ iuris naturalis, dispen
sare non potest: q2 ista habent efficaciam ex institutione diuina. Ius autē
diuinum est quod pertinet ad legem nouam vel veterem. Sed hec est dif
ferentia inter vtranqȝ legem: q2 lex vetus determinabat multa tam in pre
ceptis cerimonialibus pertinentibus ad cultum dei, q̄ȝ in preceptis iudi=
cialibus pertinentibus ad iustitiam inter homines conseruandam. Sed
lex noua que est lex libertatis, huiusmodi determinationes nō habet: sed
est cōtenta preceptis moralibus naturalis legis, ⁊ articulis fidei, ⁊ sacra=
mentis gratie. Unde dicitur lex fidei ⁊ lex gratie propter determinatio=
nem articulorum fidei ⁊ efficaciam sacramentorum. Cetera vero que pti
nent ad determinationem humanorum iudiciorum, vel ad determinatio
nem diuini cultus, libere permisit Christus qui est noue legis lator, pre=
latis ecclesie ⁊ principibus Christiani populi determinanda. Unde oēs
huiusmodi determinationes pertinent ad ius humanum in quo Papa
potest dispensare. In solis vero his que sunt de lege nature ⁊ in articulis
fidei ⁊ sacramentis noue legis dispensare non potest. Hoc. n. nō eēt posse
pro veritate, sed contra veritatem. Hec ille. Et in solutione primi sic dicit
etiam ibi. Apostolus dupliciter in doctrina sua aliqua proposuit, quedaȝ
quidē sicut promulgans ius diuinū. Sicut illud quod habet̄ ad Gal. p°.
Si circūcidimini Christus nihil vobis ꝓderit. ⁊ multa alia huiusmodi: ⁊
in hoc Papa non potest dispensare. Quedam vero sicut propria auctori=
tate aliqua statuens. Nam ipse dicit prime ad Cor. 3. Cetera dum vene
ro disponam. Et infra. 16. mandauit vt collecte q̄ fiunt in sanctos, per vnā
sabbati fiant: quod non pertinet ad ius diuinum. Et similiter etiaȝ quod
dicitur

dicitur de bigamo non promouendo, non est iuris diuini: sed institutio auctoritatis humane diuinitus homini concesse. hec ibi. Ex quibus omnibus p3 q Papa potest dispensare in his que non sunt iuris naturalis z iuris diuini .s. scripti quantũ ad precepta solum moralia. Hec .n. sunt preter iudicialia z cerimonialia que subsunt potestati ecclesie. Que moralia .s. precepta dicuntur esse iuris naturalis. q2 ex dictamine rationis naturalis obligare cognoscuntur, etiam si nulla scripta lex emanasset. Et ob hoc concludit .s. Tho. q in his solis que sunt de lege nature zc. Papa dispensare non potest, cum tñ supra dixerit q etiam circa ea que sunt iuris diuini dispensare non potest. Propter quod etiam ius diuinum veteris legis diuidit postea per precepta iudicialia z cerimonialia, non q2 velit exprimere q omnia precepta veteris legis sint talia, non enim dixit omnia, l3 multa: sed q2 in hoc ponere voluit differentiam inter veterem z nouam lege3 q in lege veteri pter nãlia z moralia sunt etiam iudicialia z cerimonialia: z ob hoc omnia talia in illa lege contenta, dicũtur precepta diuine legis: in noua vero non sunt nisi precepta naturalia z moralia: z hec sola dicuntur precepta diuine legis noue: z vlterius in hac cõtinentur articuli fidei: z sacramenta gratie. q .n. in noua lege contineantur pcepta moralia: nullus est qui nesciat etiam vltra ea que in decalogo continentur: puta q nõ solum non licet fratrem occidere: sed nec etiam illi irasci, vel contumeliam, aut etiam vllum odio habere. Non solum etiam prohibetur adulterium dicere, aut fornicatio, verũ etiã aspectus mulieris ad concupiscendũ eam. Non solum mutuum sub vsura non dare: verũ etiam inde sperare: z sic de alijs pluribus. Non nominauit autem .s. Tho. vbi supra, moralia precepta in lege veteri contineri, cum tñ hoc manifestissimum sit, vt p3 de decalogo zc. q2 illa a naturalibus non distinxit: licet ex hoc aliqua etiam naturalia dicantur precepta, q2 ante legem scriptam solo instinctu nature vel etiam reuelatione dei facta patribus, obligabant. Et ob hoc etiam dicuntur precepta iuris diuini, eo q vtroq3 modo sint a deo, qui solus ẽ auctor nature. Sed tamen specialiter ius diuinum cõtra ius naturale distinctũ, est ius scriptum veteris z noue legis in canone biblie contentum: z precepta iuris naturalis que continet, specialiter dicuntur moralia. Quu3 igitur ex doctrina .s. Tho. probatum sit prohibitionem coniugij quo ad expressos in lege veteri consanguinitatis gradus, ad precepta naturalia: z consequenter moralia pertinere, p3 expresse q secundum eum papa non potest in tali coniugio dispensare. Supradictam generalem doctrina3 de potestate Pape .s. Thomas tradit. 12^e .q. 97. ar. 3. ad p^m: 4. di. 17. q. 3. ar. 1. q. 5. ad p^m: di. 27. ar. 3. ad secundũ: di. 33. q. 1. ar. 2. c. z in pluribus alijs locis sue doctrine.

¶ Ugonem Bedam: atq3 Gregorium eiusdem esse mentis z sapientie.

Ugo de. s. Victore.

EIusdem mentis esse Ugonem de sancto Victore in secundo libro de Sacramentis: ex hoc conuincitur quod inducit Bedam in hystorijs Anglorum dicentem quod possunt duo germani singulas sorores vxores accipere: quia in sacris eloquijs non inuenitur quod huic copule cotradicere videatur. Quasi dicat. Si in sacris eloquijs aliquid huic copule contrarium inueniretur preceptum, non possent eas accipere. Ex quo sequitur quod nullus potest alicui persone matrimonio copulari, contra prohibitionem inuentam in sacris eloquijs. Et cum loquatur absolute dum dicit. possunt. et pariter inferatur absolute quod no possent si prohiberetur in sacris eloquijs. patet quod tales essent ille prohibitiones, quod modo ligarent. Non ergo pertinerent ad iudicialia precepta: cum talia nullum ligent post Christi aduentum, vt supra dictum est. Eadem autem ratio est de alijs prohibitionibus que de facto inueniuntur in sacris eloquijs. Et sic Papa dispensare non potest. ¶ Hoc idem infertur expressius in proposito ex alia auctoritate quam ibi Ugo inducit Gregorij iunioris ad Augustinum (Puto autem quod intendat de Gregorio magno Theologo, ad distinctionem alterius Gregorij Nazanzeni, et alterius Gregorij Niceni antiquorum ecclesie doctorum. Iunioris enim huius summi Pontificis epistole leguntur ad Augustinum Anglorum episcopum. Quarum vna etiam habetur. 35. q. 3. c. Quedam. Sic ergo dicit hic Gregorius (vt Ugo refert vbi supra.) Cum nouerca misceri, graue facinus est. Nam in lege scriptum est, Turpitudinem patris tui non reuelabis. Neque enim turpitudinem patris filius reuelare potest: sed quia scriptum est, erunt duo in carne vna, qui turpitudinem nouerce que vna caro cum patre fuit, reuelare presumpserit, profecto patris turpitudinem reuelabit. Cum coniuge quoque fratris misceri prohibitum est: quia per coniunctionem prioris, caro fratris fuit facta. Pro qua etiam re Io. baptista capite truncatus est et sancto martyrio consumatus est. Hec ille. Ex quibus habetur propositum ex duplici capite. Primo quidem quia dicit esse facinus misceri cum nouerca, quia hoc diuino prohibetur precepto. Quod non esset si tale preceptum esset tantum vel principaliter iudiciale: vt dictum est. Secundo quia dicit Io. baptistam esse martyrio consumatum: quia videlicet corripuerat gentilem Regem super opere pariter prohibito diuina lege. Ad quod tamen, nisi moralis fuisset prohibitio, et non principaliter iudicialis, ille gentilis non fuisset obligatus: et ob hoc non iuste corripuisset eum Ioannes, nec propter hoc occisus, diceretur martyr aut esset. Ex omnibus igitur predictis patet quod tam secundum sacras litteras quam secundum sanctos doctores procul omni dubio videtur esse descendum ad questionem, quod nullo modo possit Papa dispensare in coniugio diuino iure, legis etiam antique, prohibito. Superest modo soluere argumenta que in principio questionis ad oppositum facta sunt.

¶ Solutio primi et secundi argumenti pro parte falsa in questionis fronte producti.

Ad primum

Ad primum argumentū.

Ad primum ergo dicendum q contra ea etiam que erāt de lege nature poterant aliquando homines operari: rationabili consuetudine preualente que etiā ex alio naturaliori pro tunc precepto, vel diuina dispensatione ad tempus orta est. Sicut plures vxores habere, contra legem nature videtur diuino etiā sermone promulgata, vbi dicitur. Relinquet homo patrem & matrem suam & adherebit vxori sue, & erunt duo in carne vna. Non dixit tres vel plures, sed duo. Neq3 dixit. Adherebit vxoribus, sed vxori: ita q nulli vnq3 licuit insimul plures vxores habere. De diuor. c. Gaudemus. Nihilominus ibide3 statim subditur. nisi cui fuit diuina reuelatione concessum. per quam etiam patriarche & alij viri iusti qui plures leguntur habuisse vxores, ab adulterio excusantur. Unde. s. Tho. 4. di. 33. q. 1. ar. 1. ad primum, dicit. Licet consuetudo non preiudicet legi quantum ad prima precepta ipsius que sunt quasi cōmunes animi conceptiones in speculatiuis: ea tamen que ex istis trahuntur vt conclusiones, consuetudo auget & similiter minuit secūdu3 Tullium. 2. Rheto. Et huiusmodi est preceptum de vnitate vxoris. hec ille. Cuius etiam dispensationis in talibus que cōmuniter lege nature prohibentur, assignat in articulo sequenti pro ratione, defectum efficacie talium preceptorum s3m iudicium precipientis dei. Et eode3 modo dicitur de preceptis humanarum legū. Et sic est etiā in proposito de coniugio permisso, imno etia3 precepto sanctis patribus in gradibus, natura primo, post successionem vero temporis, etiam lege scripta prohibitis. Neq3. n. potuissent filij Adam diuinum illud obseruare preceptum. Crescite & multiplicamini & replete terram, nisi frater propriam sororem acciperet in vxore3. 35. q. i. c. Quod autem. c. Cum igitur. Cum. n. bonum prolis sit principalis matrimonij finis, cōmunis ratio talis dispensationis ex eo sumetur. vt vbi s. etiā. s. Tho. dicit. Ubi ergo multiplicatio prolis necessaria erat, debuit impedimentum ad tempus negligi quod poterat in secundarijs finibus prouenire. Neq3. n. (vt ibidem sanctus Tho. ad secundum dicit) datur talis dispensatio contra rationes quas deus nature inseruit: sed preter eas: quia rationes ille nō sunt ordinate ad semper, sed vt in pluribus esse. Licet. n. ius naturale (vt ibidem etiam ad primum dicit) semper & vbiq3 quantum est de se habeat eandem potentiam: per accidens tamen propter aliquod impedimentum quandoq3 & alicubi potest variari: sicut apparet tam in cursu rerum naturalium q in supernāliter cōtingētibus. Sic igitur patet q argumentum primum nullo modo procedit.

¶ Ad secundum dicendum q intentio sancti Thome ibidem non erat enumerare precepta omnia legis nature que sunt de actibus omnium virtutum, quia hec innumerabilia pene sunt: sicut & ipse virtutes, iunctis prohibitionibus vitiorum. Sed tantum enumerare voluit illa moralia precepta preter decalogum in scripturis expressa, quorum actus non facile subduntur Gubernatorum & Principum directioni: sed preter

Ad secundum.

eorum etiam notitiaȝ cōiter fieri possunt: vt ex eius doctrina diuino se iu re cognoscerent omnes astrictos ad talia obseruanda, etiam si a nullo alio superiore cogerentur: immo etiam si preter eorum scientiam facultatē haberent talia operari: cuiusmodi sunt precepta de simplici fornicatione de vitio contra naturam, ⁊ huiusmodi vitandis que non cōmittūtur cōmuniter sub notitia presidentium: sed occulte potius. Unde conuenienter hec explicauit. s. Tho. vt addita sexto precepto. Sed ea que regulariter fieri non possunt sine superioris auctoritate ⁊ directione, nō enumerauit s. Tho. etiam si in scripturis fuissent explicita: ⁊ multa etiam eadē ratione nec in scripturis sacris explicita sunt. Sed vt ad paternam ⁊ principū monitionem reseruata, ab eis vbi opus fuerit promulganda reliquit. Unde soluens ibi tertium argumentum. s. Tho. dicit. Actus gule prohibendus permittitur monitioni paterne: q2 cōtrariatur bono domestico, ⁊ sic de similibus. Cū igitur filius aut filia regulariter non possint matrimonium contrahere sine consensu parentum: vt sacri canones supponūt. 36. q. 2. c. Nullus. c. Apud. c. Tria: ⁊ c. Si autem: ⁊ per leges ciuiles multiplices pmulgatur. quas ad hoc inducit D. Gratianus ea. q. c. Placuit. non curauit. s. Tho. precepta diuina moralia circa matrimonium cōtrahendum aliter enumerare: sed reliquit pariter illa per monitionem paternam filijs notificanda ⁊ promulganda. Alioquin debuisset saltem enumerare prohibitionem coniugij parentum cum prole: quaȝ esse moralē nullus sapiens negat.

¶ Tertium argumentum in principio questionis productum soluitur: ⁊ ad primam probationem triplex responsio affertur.

Ad tertiuȝ.

Ad tertium dicendum q vt pȝ ex determinatione questionis, dicta prohibitio non pertinet ad precepta iudicialia simpliciter aut etiam principaliter: sed ad moralia ⁊ naturalia. Ufi D. Dominicus Tbosolanus egregius expositor totius biblie. vbi predictum capitulum 18. Leui. adoritur exponere, dicit q Moyses in illo capitulo intendit populo exponere dei precepta moralia. Et cū exponit illud. Facietis iudicia mea ⁊ precepta mea, nō exponit per iudicia. precepta iudicialia: sed ea q̄ supra dixerat moralia q̄ iudicij discretione data sunt. quo etiam modo glo. exponere infra deducetur. ¶ Ad primaȝ ergo probationem factam q pertineant ad precepta iudicialia propter determinationeȝ personarum. dicitur primo q consequentia nulla est. Alioquin iam inter parentes ⁊ prolem coniugij prohibitio iudicialis esset, eo q hic etiam explicentur determinate persone. Quod nec arguens cōcederet. Alioquin Papa in tali coniugio posset pariter dispensare. quod nephariū ē asserere. ¶ Secundo respondetur ad eandem probationem, q quando indecentia ⁊ naturalis turpitudo actus ex determinata conditione personaꝝ

Ad primam probationē pⁱmo respōdetur.

Secundo.

adinuicem

adinuicem contrahentium consurgit, prohibitio que ex ratione naturalitatis turpitudinis dicitur 7 est naturalis seu moralis, non fit ex tali determinatione minus naturalis: sed potius in sua naturalitate firmatur. Quod etiam philosophice probari potest. Si.n. relatio aliqua cadit sub precepto morali, necessario cadunt etiam sub eodem per se extrema relationis illius. Sed vnio seu coniugium harum determinatarum personarum per se cadit sub predicta prohibitione morali. ergo sub eadem cadũt 7 determinate persone seu determinatio illarum personarum. Et confirmatur qr id pertinet ad moralitatem prohibitionis sine quo talis moralitas intelligi non potest. Talis autem est indecentia pertinens ad moralitatem predicte prohibitionis. Indecentia.n. illa virtuose decẽtie contraria, que est radix moralitatis precepti huius, ex conditione illarum determinatarum personaru3 innascitur: nec sine eis potest intelligi. Nõ tollit ergo moralitatem a precepto sed potius põnit illa personaru3 determinatio. Unde probatio nulla. ¶ Sed adhuc dato q prohibitio illa esset partim iudicialis ex determinatione personarum: non tamen per hoc haberet arguens principale propositum suum, q v3 tale preceptum esset ab alio dispensabile q̃ a deo. Si.n. preceptum aliquod sit mixtum, vt v3 moralis simul ac iudicialis precepti rationem habeat ex diuersis, si due iste rationes vel conditiones sint inseparabiles ab inuicem in precepto, iam Papa non poterit in eo simpliciter dispensare. Si vero vna cõditio possit ab altera separari, potest auctoritate summi Pontificis relaxari p̃ceptum sub vna ratione 7 non sub alia. Uerbi gratia de precepto per arguentem infra inducto de non accedendo ad mulierem menstruatam. Quod secundum s. Tho. 4. vbi s partim est cerimoniale 7 partim morale. Sm q ceremoniale erat, quantum inquam ad separationem a cohabitatione, cũ possit separari ab eo quod in tali precepto morale est: non amplius obligat: non qr Papa dispenset, sed quia cessauit ratio obligationis que erat sola figura. Inquantum vero morale, adhuc obligat: 7 inquantum obligat, Papa dispensare non potest. cum sit contra actum virtutis iustitie, inquantum v3 dãnum infertur proli: vel eiusdem impeditur bonum. Pari modo dicitur in proposito q dato etiam q dicta prohibitio sit partim iudicialis ex determinatione personarum. qr tamen dicta conditio stare nõ potest cum illa decentia que opponitur indecentie naturali ex qua prohibitio dicitur 7 est de iure naturali, diuino postmodum iure promulgato, ita q conditio illa 7 indecentia ista non possunt abinuicem separari: non poterit Papa simpliciter in coniugio cum aliqua tali personarum prohibita combinatione dispensare. Si.n. dare decimas ministris diuini cultus quod partim iudiciale partim morale preceptũ est: sic obligat inquantum morale, vt Papa non valeat dispensare. 22e. q. 87. ar. 1. Quol. 2. ar. 8. non obstante q conditio iudicialis a morali separari possit: quanto magis p̃ceptũ erit indispẽsabile a Papa vbi ista nõ p̃t abinuicẽ separi. vt in pposito: Patet igit̃ primã illã probationem nullatenus procedere.

Tertio.

¶ Ad secundam falsitatis probationem est clara solutio.

Ad secūdā probationē.

AD secundā probationem dicitur q̄ hoc preceptum enumeratur a sancto Tho. inter iudicialia, non nisi ratione qua iudiciale est. Hoc autem est ratione determinatarū penarum transgressoribus imponendarum, de quibus habetur. Leui. 20. In quo etiam loco validum sumitur argumentum q̄ in se preceptum hoc morale sit: eo q̄ semper causa moralis assignatur grauitatis imponende pene ex grauitate peccati in se: ꝛ non ex transgressione legis aut precepti. puta q̄ pactum irritum fecerit, sicut affertur pro causa pene non circunciso debite, Gen. 17. sed affertur pro causa, q2 talia operari que cadūt sub predicta cōiugij inter consanguineos ꝓhibitione, scelus est, ꝛ iniquitas, resq3 nephbaria. Quod ꝛ Aug. 15. de ci. dei: ca. 16. confirmat, dicens nephas esse etiā apud gentiles fratris cum sorore coniugium. ¶ Alia etiā ratio affertur vnde talis prohibitio cōnubij inter iudicialia precepta a sancto Tho. enumeratur: q2 vz facta est populo illi vt ab alijs distinguebatur sm̄ multitudinem ꝛ paucitatem populi. Quia. n. modicus populus iudeorū erat in comparatione reliquarum gentium: ad conseruandam inter se amicitiā ꝛ etiam multiplicandam, non erat opportunū matrimonia prohibere inter cōsanguineos nisi pro modica determinatione propter sanguinis ꝛ legis vnius, atq3 ritus vnionē. Ratione igitur huius determinationis ꝑsonarum prout hec prohibitio illum populū specialiter respicit ad determinatum illum finem obtinendum, iudicialis erat. Cū. n. iudicialia precepta in hoc a moralibus per se distinguantur, q̄ populo iudeorum vt ab alijs distincto ꝛ pro statu illo data sunt, potest aliquod preceptum simpliciter morale, sub hac ratione inter iudicialia computari. Manifestū est autem sm̄. s. Tho. doctrinam supra inductam, q̄ amicitie multiplicatio vel conseruatio, non est finis per se matrimonij sed per accidens: ꝛ ipso potiores sunt duo per se fines illius, primus inquam procreatio prolis: secundus cōcupiscentie repressio: ex quibus duobus finibus prohibitio naturalitatem ꝛ moralitatem habet, iuncta naturali reuerentia ad alios etiā q̄ ad parentes licet propter eas. vt s̄ latius est deductū. Unde p3 q̄ pluribus rationibus ꝛ magis: q2 ex per se finibus: ꝓhibitio illa moralis ꝛ naturalis est q̄ iudicialis. Si autem ex hoc q̄ inter iudicialia cōnumeratur precepta, simpliciter censendum sit eam esse iudicialē, iam prohibitio etiā coniugij inter parentes ꝛ prolē, principaliter vel simpliciter esset iudicialis. Siquidem ꝛ illa inter alias partes illius cōmunis prohibitionis concluditur quam. s. Tho. inter iudicialia precepta cōnumerat. Non inconuenit igitur inter iudicialia cōnumerari moralia simpliciter, licet non inquantum moralia sed inquantum aliquid iudicialis participant. Alioqn etiam male inter iudicialia precepta populo illi tradita cōnumerasset ibi articulo precedenti. s. Tho. ne contristarent aduenas: aut molestiam peregrinis

regrinis inferrent. cum moralissima hec esse precepta nullus dubitet. Sȝ quia specialiter illi populo data sunt, cui propter nobilitatem diuini cultus ⁊ accepte legis a deo, specialis quoqȝ distinctionis tribuum ⁊ familiarum, causa motiua dispensationis aliorum inerat, ad iudicialia pertinet aliqualiter. Et sic dicitur de alijs pluribus preceptis moralibus inter iudicialia enumeratis in illa questione. Unde pȝ ꝙ probatio non procedit.

¶ Tertie probationis contra veritatem cum quatuor eiusdem probationis futilibus motiuis defectio.

Sed ⁊ tertia que adducitur ad idem probatio, quo ad primum motiuum nihil valet: tum quia secundum glo. ibi, ipsa moralia precepta dicuntur iudicia: quia per iudicium discretionis lata sunt: ⁊ glosam in hoc sequitur Ugo Card. ⁊ Dominicus Tholosanus: tum quia si ex hoc ꝙ in principio illius capituli premittuntur ille monitiones de obseruatione tam iudiciorum ꝙ preceptorum dei, datur intelligi ꝙ omnia precepta que in illo capitulo continentur sint partim iudicialia ⁊ partim moralia, prohibitio etiam coniugij inter parentes ⁊ prolem esset sic partim iudicialis ⁊ partim moralis: ut a Papa dispensationem esset nata suscipere, quod nec arguens tenet. Sequeretur etiam ꝙ prohibitio vitiorum contra naturam. s. bestialitatis: ⁊ coitus masculorum: que in eodem etiam cap. post premissas monitiones pariter prohibentur: nec et partim iudicialis: ⁊ pariter a Papa dispensabilis: quod nephas est etiam cogitare. Premisit ergo potius has monitiones generales, ad omnia precepta cuiuscunqȝ sint generis: non solum in illo capitulo: sed in toto libro illo promulganda. Uel si ad ea tantum que in capitulo illo. 18. continentur premisse sunt: dicendum est ut dictum est cum glo. ꝙ per iudicia non intendit ibi precepta iudicialia: sed moralia per iudicium discretionis data ⁊ distincta. Ad tertiam.

¶ Quo ad secundum et motiuum dictam probationem esse nullam: immo ꝙ ex ea potius oppositum inferatur: paulo ante probatum est. Ad secundum motiuum. Sed ⁊ nunc additur ꝙ in precepto de non accedendo ad menstruatam in ca. illo, nihil penitus quod iudiciale aut cerimoniale sit continetur. Sȝ est simpliciter preceptum morale. licet circa feminam sanguine sic fluentem: ⁊ virum eam tangentem: quedam cerimonie propter immunditiam a diuinis arcende, obseruande per legem sancite sint: non quidem in illo capitulo: sed in 15. precedenti.

¶ Tertium vero motiuum et si apparenter deducat ꝙ non propter incestum: sed propter alias indecentias. puta propter discordie periculum que virtuti pacis contrariatur, preceptum illud emanauerit de non sumenda uxoris sorore, uxore viuente: Ad tertium. non tamen propter hoc probat ꝙ illud vel alia omnia precepta que in eodem cap. promulgantur non sint precepta moralia. Sicut enim supra dictum est, precepta moralia sunt de omnibus actibus virtutum. 12. q. 100. ar. 2. Omnes autem actus virtutum ut sic: sunt de lege nature. 12. q. 94. ar. 3. Ex hoc igitur ꝙ preceptum ponitur emanasse in remedium seruande pacis inter sorores, non potest inferri ꝙ non sit morale: Et

potius inferf oppositũ cũ pacis conseruatio ad virtutẽ spectet. Spãliter etiã inhibuit ne vxore viuente: soror accipiat: vt aditũ precluderet plu
Ad quartũ ralitatis vxorũ. ¶ Ad 4^m vero motiuũ dĩ q scđs gradus cõsanguinitatis cũ sit inter collateraliter ordinatos sub eodẽ stipite duas hz spẽs. Quedam. n. est fm lineã equalẽ: vt duo patrueles vel cõsobrini. quedã vero fm inequalẽ: vt patruus & neptis ex fratre vel sorore. Silr matertera & nepos ex fratre vel sorore. Et hec scđa spẽs excludit a cõiugio ꝓhibitione diuina, nõ aũt prima. Et hec est cõis canonistarũ snia in. d. c. Gaudemus: qđ ẽt ex margarita decretaliũ habetur: pro hoc citante. c. lrãs: de restitu. spol. Dicit. n. q Papa dispẽsat in scđo gradu in collateralibus ꝑsonis vt cũ filijs fratrũ vel sororũ: qr hoc nõ est contra ius diuinũ. Quasi diceret q in scđo gradu ascendentiũ & descendentiũ nõ dispensat opposita rõne: qr vz hoc est contra ius diuinũ. Uñ in ca de infidelibus. de ꝯsangui. & affi. hĩ q dispẽsat papa ĩfideles nouiter ꝯuersos ꝯiũctos ĩ m̃rimonio fm legis veteris ĩstituta circa gradus ꝯsanguinitatis canone denotatos: q̃si diceret q si eẽnt ꝯiuncti contra legis veteris instituta, q̃ lex ẽ ius diuinũ, nõ dispensaret, qr non posset. Non est autem hoc contra ius diuinũ nisi quia prohibetur Leui. 18. Par ergo iudicium erit de omnibus ibi prohibitis. Omnibus. n. conuenit cõis hec ratio non dispensandi: qr vz ꝓhibita sunt iure diuino. Et ratio cõis huius diuine prohibitionis & non illius est: qr inter primos, contractum coniugium non tollit debitam reuerentiam ex subiectione naturali alterius ad alterum: cũ nulla sit ibi naturalis subiectio sed equalitas. vt supra dictum est. In prima igitur tantum spẽ dispẽsauit Papa cum paganis nouiter conuersis: non autem in secunda. ¶ Testatur. n. Pontifex tale coniugium a paganis licite contractum fuisse: qr constitutionibus canonicis non arctantur. Quid ad nos. n. (inquit) de his qui foris sunt iudicare? Ecce q Pontifex intendit de secundo gradu prohibito solum canonicis constitutionibus. Si. n. de prohibito etiã iure diuino intenderet, superflua esset predicta ratio quam ex Apostolo prime Cor. 5. induxit dicens. Quid. n. ad nos de his qui foris sunt iudicare. Statim. n. responderi posset q nullus est foris respectu dei cui oẽs homines subiecti sunt: & cuius precepta seruare pertinet ad ecclesiam inducere & cogere quoscũqz sibi subiectos: etiã si nouiter sint cõuersi. Precepta quippe dei de non contrahendo coniugium in gradibus diuina lege prohibitis, omnes ligant. vt ẽt arguẽs in hoc ipso confitetur arg°: & supra deductum est. Rationem nãqz preceptorum istorũ deus assignat cõmunem omnibus gentibus vnitatem carnis. vt supra dictum est. Quod alia peruali da ratione que in. d. c. 18. continetur etiam probatur. Nã ibi exprimitur q propter transgressionem preceptorum illorum (fm quorũ obseruationem vult deus populũ iudeorum non operari iuxta cõsuetudinẽ terre egypti in qua habitauerant: & iuxta morẽ regionis chanaã ad quam eos introducturus erat: & propter contaminationem qua contaminate sunt & pollute cum terra vniuerse gentes) ipsas gentes eiecit ante cõ

spectum

spectum iudeorum: ⁊ earū terre sic scelera visitauit: vt euomeret illo modo habitatores suos. Unde subditur vniuersalis sententia post preceptorum illorum promulgationem. Custodite legitima mea atqꝫ iudicia: vt non faciatis ex omnibus abbominationibus istis, tā indigena ꝗ colonus qui peregrinatur apud vos. Omnes .n. execrationes istas fecerūt accole terre qui fuerunt ante vos, ⁊ polluerunt eam. Cauete ergo ne ⁊ vos similiter euomat cum paria feceritis: sicut euomuit gentē que fuit ante vos. Omnis anima que fecerit de abbominationibus his quippiam, peribit de medio populi sui. Ecce quomodo vniuersaliter loquitur quo ad precepta ibi promulgata: ⁊ quo ad gentes que illa seruare tenebantur: ⁊ propter quorum transgressionem punite sunt. Non.n. punitione tāta digne fuissent: si prohibitiones ille non essent de lege nature ⁊ morales: vtpote contra actus de se malos a quibus omnes homines naturali iure cauere tenentur. ¶ Cuius ēt vniuersalis prohibitionis indicium affert, Jo. baptiste facta reprehensio ad Herodem gentilem. Licet.n. videatur de lege nature ꝙ nullus habeat vxorem cuiuscunqꝫ proximi sui: nihilominus reprehensio Jo. principaliter videbatur fundari super hoc ꝙ erat vxor fratris. Super quo potuisset ille se non reprehensibilem Joanni ostēdere: si non teneretur seruare precepta illa non obstante ꝙ esset gentilis. vt etiā ex auctoritate Gregorij supra deductum est. Ex his pꝫ (vt ad propositū redeamus quarti motiui) ꝙ non potuisset Pontifex super paganorū coniugium dispensare: si fuissent coniuncti in secundo consanguinitatis gradu diuina lege prohibito. Sic igitur pꝫ ad 3m principale argumentum.

¶ Quarti principalis argumenti in principio questionis producti solutio: deiectis simul confirmationibus eius.

Ad quartū principale. Primo.

AD quartum dicendum primo ꝙ supposito etiā ꝙ in tali coniugio inueniretur indecentia solum per accidens: non sequitur ꝙ illa sit extra regulam ⁊ artem: cum non sit extra preceptum etiam diuinū: Innuitur.n. hec indecentia pro ratione preceptorum ex modo loquēdi dū dicitur. Non reuelabis vel non discooperies verēda vel turpitudinem ⁊c. vt elicere. s. Tho. 22e. vbi supra patuit. Leges.n. regule sunt: ⁊ ex ratione legis congruitas ⁊ rationabilitas eius aperitur. Ea etiam que sunt per accidens derelinquuntur ab arte: quando nil stabile conferunt ad finem artis ⁊ ad perfectionē eius de quo est ars: vel de quo lex aut regula datur. Quod non est in proposito: qꝛ valde confertur ad finem per se prohibitio coniugij inter consanguineos ex indecentia illa. vt in determinatione questionis deductum est. ¶ Secundo negatur minor .s. ꝙ tm̄ per accidens inueniatur inter omnes consanguineos naturalis indecentia coniugij preter ꝗ inter parentes ⁊ prolem. Neqꝫ docet hoc s. Tho. immo docet oppositum expresse, dum .4. dist. 40. ar. 3. dicit ꝙ in

Scdo.

matrimonio illud esse dr contra legem nature per quod matrimoniu red ditur incompetens respectu finis ad quem est ordinatu. Finis aut matri monij per se p° est bonum prolis: scdarius vero, per se tn, est concupiscē tie repressio. hec ille. Ex quibus pz q coniugiu in gradu illo in quo scds etiam tantum finis redditur incompetens, est indecēs naturaliter et p se, non aut per accns. Pz aut q secundus finis redditur indecens ēt per cō iugium inter consanguineos non imediatos. i. preter parentes et prolē. Qd et 22°. vbi supra in corpore articuli manifeste. s. Tho. docet, dum in coniugio inter oēs predictos addit indecentiā que naturali reuerētie debite consanguineis opponitur, pro ratione vitiosi actus. Sic. n. ibi di cit. s. Tho. Naturaliter homo dz quandam honorificentiā parētibus: et per ons alijs consanguineis qui ex eisdē parentibus originē trahunt. Ex quo infra cōcludit q quia in actibus venereis maxime consistit quedam turpitudo honorificētie ɔtria: ideo incongruū est q cōmixtio venerea fiat talium personarū adinuicem. Et addit, q hec causa vr exprimi Leui. 18. vbi dr. Mater tua est. non reuelabis turpitudinē eius: et idem postea dr in alijs. hec ille. Ex quibus verbis primo elicit q lz per parentes ibi prin cipaliter itelligat pater et mater: scdario tn intelligi pōt ēt auus et auia: quibus etiam naturaliter debetur honorificentia: et minus principaliter alij superius ascendentes. quod pz qr dicit q pp eos. s. quos dixit paren tes, honorificentia ēt debetur alijs de quibus in illo cap. loquitur scriptu ra: qui ex eisdē parentibus originem trahunt. Manifestū est aut ex predi cto cap. q talis honorificentia nō debet tm his qui ex patre et matre origi nē trahunt: sed etiā eis qui ex auo et auia: sicut patruo et amite et c. ¶ Se cundo ex hoc contra arguentē specialiter elicitur q auo et auie non debe tur honorificētia per accns sed per se: cum rōne illorum debeatur alijs: vt habetur ex lra. s. Tho. tum etiam qr ex nā qua pgenitores sunt, debet eis honorificentia. vt ēt lra promit. Nec est verum qd dicit arguen, acci dere inquā filie q ab auo pcesserit: immo si cursus rez naturaliū attēda tur: eidem per se conuenit, qr nisi ab auo illo pater suus aut mater genita fuisset: is qui nunc pater aut mater fuit: nequaq pater vel mr fuisset: qr nec etiā simpliciter idē in rez natura vnq natus fuisset. Non. n. potest nāliter vnus et idē filius vnius patris aut matris, ab alio pre vel alia ma tre generatus fuisse. qr variato p se agēte, motu, materia, tēpore, et loco, variatur effectus: ex. 5. physi. Et si dicatur q est per accidens absolute: qr deus potuisset filiā illā ex pre illo pducere: ēt si pater ab auo illo vel auia nō pcessisset sed ab alio, vel a deo solo. Rndet q ex hoc ad hoiem āmisso, pariter sequitur q nec a pre suo per se pcedat: cū a deo potuisset imedia te pduci. ¶ Posset ēt expsse ɔduci ex vbis Apli q sic inter aliquos alios q inter pximos genitores et genitos sit per se phibitio cōiugij, q lege na turali cognoscerent oēs gentes id eis esse phibitū. sicut pz de cōiugio in ter filiū et vxorē pris. Dicit. n. Apls p°. Cor. 5. Omnino auditur iter vos fornicatio: et talis fornicatio qualis nec inter gentes: ita vt vxorem patris

sui aliquis

fui aliquis habeat. ¶ Tertio vr ꝙ nec per accñs debetur honorificẽtia ceteris consanguineis de qbus lex diuina loquit̃. Nã qd̃ conuenit aliqui bus per nãlẽ cõsequutionẽ ex alio, ꝯuenit per se, posito illo. Sed hra .s. Th. dicit. ꝙ honorificẽtia debet̃ per se parentibus ⁊ per ꝯñs alijs cõsanguineis ⁊c. ergo eisdẽ ẽt per se cõuenit. ¶ Nec hoc repugnat dictis eiusdem sancti doctoris ibi, dum soluit tertiũ argumentũ. vt per ꝯfirmationẽ primã obijcit̃. Nã ibi nihil aliud. s. Tho. intendit nisi ꝙ inter solos parentes ⁊ prolem est fm se. i. nõ rõne aliorum indecens ⁊ repugnãs cõiugium: qꝛ eoꝝ est ẽt per se. i. nõ p alios sed imediata cognatio. Inter alios aũt nõ nisi mediantibus illis seu pp illos. Etenim cum auo vel patruo filia: ⁊ cũ auia vel amita seu ẽt matertera filius cognationẽ hꝫ rõne pr̃is aut mr̃is; cui tales psone mediate vel imediate sanguine sunt cõiũcte. Nõ aũt intelligitur ꝙ inter solos illos. s. parentes ⁊ prolem sic sit per se cognatio vel cõiugij indecẽtia, ꝙ alijs conueniãt ista per accñs. vt pꝫ ex dictis. Et qd̃ addit decentiã vel indecentiã coniugij inter istos variari lege humana vel diuina: nõ sic intelligit̃ quasi subsit potestati vtriusqꝫ legis hec variatio simpliciter: sed qꝛ lege diuina inter aliquos indecentia talis est q̃ matrimoniũ impediat: non aũt inter alios: inter quos tñ indecentia matrimoniũ impediens innascit̃ humana lege ⁊ nõ inter alios magis cognatione sanguinis distãtes: inter quos tñ olim positiuo iure indecentia coniugium prohibebat. Sed indecentia illa iure diuino matrimoniũ impediens sic est nãlis. vt nõ nisi ab auctore nature matrimoniũ tale possit nõ innãle reddi vel licitũ. Qd̃ vtiqꝫ deus põt. Lꝫ. n. nunq̃ inueniat̃ dispẽsasse inter parẽtes ⁊ prolẽ: nõ minori tñ decentia hoc facere posset. q̃ innocentis filij mortẽ indicere pr̃i: non obstãte circa hoc naturalis rõis repugnãtia summa. ¶ Ad aliã ꝯfirmationẽ negat̃ ꝙ Augustinus intendat nõ esse tale ꝯiugiũ ẽt natura ꝓhibitũ: tã etsi nõ videat̃ hoc apte verbis illis exprimere. Qd̃. n. est ꝓhibitũ religione, est ꝯ bonũ veritatis: ⁊ ꝯsiter opponit̃ seu repugnat rectitudini rõnis naturalis. Implicat ḡ dicere est ꝓhibitũ religione. ḡ nõ natura. Quinimmo seqt̃. ḡ natura. Uel si religio nõ ꝓprie hic ꝓ virtute sumat̃: sed cõiter pro quacũqꝫ p̄ceptoria religatio ne: iã cũ ꝓhibitio ista i ꝓposito sit iuris diuini moralis qd̃ naturale supponit. vt s̃ deductũ est, pꝫ ꝙ si ꝓhibitũ est hoc ẽt modo religione: ꝓhibitum est ꝯsiter natura. Ex predictis pꝫ in sufficientia quarti argumenti.

Ad primaz confirmationem.

Ad secũdã.

¶ Quinti principalis argumenti solutio incheoatur: ⁊ ad factũ Mart. v. nec non ad casum seren. Regis Portugallie specialiter descenditur.

Ad quintum.

Ad 5m argm, quod vtiqꝫ validũ apparet ⁊ forte nimis, r̃ndet̃ spãliter sub correctione, cũ de iudicio summi Põtificis alicui disputare nõ liceat. 17. q. 4. c. Siquis. Qd̃ tñ verbum intelligenduꝫ est cum proteruiendo vel sine reuerentia disputatur: aut etiaꝫ per modum iudicij: vt ex doctrina glo. super. d. ca. Memini. haberi potest. Porro Magister in Theologia cum ex potestate sibi tradita

a summo Pontifice et sancta matre ecclesia possit sacras lras expositio ne auctentica declarare: potest a maiori quid sacris lris cotrarietur aut consonet edocere. Sic igitur cum omni reuerentia et subiectione ad sedē apostolicam, descendens ad argumentum, dicam primo ad casus expssos in argumento: post hec ad fundamentum unde vim suam argumentum assumere videtur.

Casus primus.

¶ Quantum igitur ad primum casum qui adducitur ex dictis D. Archiepi Flo. circa id quod factu3 refertur a Martino. v. respondetur q male allegantur verba eiusdem D. Archiep. Neq3. n. dicit Martinum dispensasse cum eo qui contraxerat cum germana sua, ipsius inquam contrahentis. vt sibi inaduertenter videtur imponere suma sum marum: quam tn inaduertentiam puto magis impressorem tāgere q au ctorem summe predicte, cum de copula fornicaria ibi summa ex intentio ne loquatur, inducens verba D. Archie. qbus refert q Martinus. v. dispensauit cum eo qui contraxerat cum eius germana quam fornicarie co gnouit. Quod vtiq3 Papa facere potest, eo q hoc non inueniatur iure di uino prohibitum expresse. Neq3 valet argumentum ad hoc assumi ex pro hibitione que in eodem ca. 18. habetur de non ducenda sorore vxoris in pellicatu illius, cū neq3 fornicarie cognita, vxor sit: neq3 cogatur aliquis ad cohabitandum concubine, vt sequatur emulatio et discordia, que cau sa predicte prohibitionis a doctoribus affertur, et sequeret inter eas qn ambe sorores essent vxores. tum qr ex ratione talis concubitus non fiunt duo in carne vna. s. procreande prolis. vt exponit Hieronymus. Fornica rius quippe concubitus, vt in pluribus non fit causa generande prolis: sed consequende trāmodo veneree voluptatis. Quinimmo pene omnes nollent, et impediunt plurimi generationem. Unde nec habetur vt socia in procreandis et educandis liberis concubina: sed semp vt inferior et con temptibilis. tum qr ex concubitu fornicario non sic fit vna caro viri et mu lieris vt separari non possint, sicut ſm aliorum sanctorum expositionem fit ex concubito legitimo: iuxta verbum dni quo Math. 19. referens ver bum Ade et confirmans illud atq3 dicens, erunt duo in carne vna, itaq3 iam non sunt duo sed vna caro, statim subiungit Dns. Quod ergo deus coniunxit, homo non seperet. Nec potest vxor pro voto deleri aut abiici, vt potest concubina. tum etiam quia non affertur in casu, Martinū dispē sasse cum aliquo vt duceret sororem concubine viuentis. tum vel maxime quia etiam si sic intenderet Archie. et sic fecisset Martinus, non esset dam nabile quasi non habens super hoc potestatē, argumento sumpto ad hoc ipsum probandu3 a quocunq3 simili vel maiori. Uoluit. n. deus sic inter personas expressas inhibere coniugium, q non inter alias eque vel etia3 magis coniunctas affinitate. Si. n. hic valeret argumentum a maiori, su perflua fuisset omnis prohibitio que in alijs clauditur a maiori. puta pro lis cum parentibus. cum ista claudatur a maiori sub illa qua frater pris aut soror cū ple eiusdē pris aut soror cū ple eiusdē pris aut mris phibeē piūgi. cū non nisi pp illā prohibeaē ista cōiunctio. vt s dictū ē. Quinetiā

cum istis

enim istis superfluum fuisset exprimere prohibitionem: cum exprimatur inter personas minus coniunctas. vt cum nouerca aut nuru. Ex quibus omnibus elici potest ꝙ nulla coniunctio personarum scḋm puram affinitatem vt a consanguinitate distinguitur, matrimonium impedit de iure diuino: sed solo iure positiuo: super quo Papa dispensare potest: ita ꝙ posset dispensare vt cum filia contrahat, qui matrem cognouisset fornicario coitu: eo ꝙ non solum non sit hoc prohibitum, verūetiam neqꝫ prohibito simile. vt dictū est. Patet igitur ꝙ factum a Martino vires habere potuit de plenitudine potestatis. ¶ Quantum vero spectat ad factū seren. Regis Portugallie, non inuenitur tale coniugium in sacris lrīs prohiberi: nisi secundam sororem prima viuente in coniugem accepisset. vt ex supradictis pꝫ. Nimirum igitur si potuit summus Pontifex in tali cōiugio dispēsare: cū 2ᵃᵐ nō accepit nisi mortua prima: vt constat toti mundo. Casus secūdus.

¶ Ad Casum descenditur Ferdinandi Regis Sicilie: ac relationis Joan. Andree.

Quantum autem ad casum Ferdinandi Regis Sicilie, responderi posset ꝙ prohibitio illa qua cauetur in sepe allegato ca. 18. Leui. ꝙ nemo discooperiat turpitudinē sororis, patris, aut matris: qꝛ turpitudo eorum est: que etiam repetitur in ca. 20. vbi dicitur. Turpitudinē matertere ⁊ amite tue non discooperies, interpretationeꝫ admittit ꝙ intelligatur de amita ⁊ matertera que ex vtroqꝫ parente quo etiam pater aut mater, genita est. Si. n. esset matertera vel amita ex parte vnius parentis tm̄, posset Papa interpretari tale coniugium non esse diuino iure prohibitum. Huius autem interpretationis ratio potest assignari tum ex regula cōmuni qua prohibitiones penales restringende videntur eque vt pene ipse, fauores autem sunt ampliandi. tum etiam ex ꝓhibitione que paulo ante posita est in eodem ca. 18. cū specificatione cōsanguinitatis inter fratrem ⁊ sororem etiam si ex vno tm̄ parente consanguinitate iungerentur. Sic. n. paulo ante cauetur ex verbo. Turpitudinem sororis tue ex patre siue ex matre que domi vel foris genita est, nō reuelabis. Hec. n. specificatio dat intelligere ꝙ si non exprimeretur. sꝫ tantum diceretur. Turpitudinem sororis tue non reuelabis: interpretari licite potuisset hoc preceptum de sorore tantū ex vtroqꝫ parente genita: ⁊ non ex altero solo. Cuius signum etiam est ꝙ ante legem hanc scriptam poterat quilibet sororem ex altero tantum parente progenitaꝫ assumere: ⁊ nihilominus eam que nata fuisset ex vtroqꝫ parente ꝓprio sic frater prohibeatur accipere: vt hoc etiam apud gentes scelus ⁊ nephas reputaret: vtpote contrarium naturali iuri: cui se gētes omnes naturaliter eē subiectas optime cognoscebant. Et propter hoc Abraam Sarram sororē suaꝫ ex patre, non autem ex matre, licite duxit ante promulgatam legem hanc Casus tertius.

vxorem. quam tn̄ non eius vxorem esse tam Abimelech Rex gerare cum populo suo q̄ Pharao Rex egypti cum principibus suis certo certius extimabant: putantes ex verbo quo dixerat Abraam, soror mea est, eam ex vtroq3 parente quo ⁊ ille genitus fuerat esse progenitam. Qua rōne sine periculo criminis adulterij putabant ambo Reges posse illam sibi in matrimonio licite copulare: cum ex hoc haberent pro cōstanti ꝙ vxor illius esse non posset. Secus autem esse per omnia cognouerunt audito ꝙ ex vno tantū parente soror illius esset. vt habetur Gen. 12. ⁊. 20. Ex predictis autem iam notum esse facile potest ꝙ si vbi maius est consanguinitatis vinculum: quando non fuisset expressum consanguinitatem ortā ex vtroq3 parente. preceptum de non ducēda sorore potuisset interpretationem suscipere quando soror esset ex vtroq3 parente genita quo ⁊ frater, tātum astringere: non aūt si ex altero tantū progenitore consanguinea eēt in primo gradu: potest a maiori rationabiliter dici ꝙ vbi talis non fit expressio vtriusq3 parentis cognationis cause: minus prohibebitur coniugium inter personas magis distantes: vtpote in secundo gradu fm sanguinis vnionē. In casu aūt proposito sic Joāna filia Ferdinādi senioris Regis fuit amita iunioris: ꝙ ex eodem quidem patre nata est quo ⁊ Alphonsus iunioris Ferdinādi Regis progenitor: non aūt ex eadē matre.

¶ Hoc idem quod prius validiori deducitur ex sacris litteris argumento.

Hoc ipsum etiam ꝙ v3 tale preceptum de non discooperienda turpitudine amite vel matertere predictam interpretationem admittat ex alio sacre scripture loco deducimus manifeste. Nam Josue 15. ⁊ Judicum pᶜ legimus Othoniel fratrem Caleph iuniorē licite duxisse vxorē Axam filiam eiusdē Caleph. Cōmemorat autē ibi scriptura eos quidem fuisse fratres sed non ex eodem patre progenitos cum Caleph dicat esse filium Jephone. ipsius vero Othoniel patrē dicit esse Genez. vt ex hoc manifeste conuincatur ꝙ ex parte matris tantūmodo fratres essent. Et hoc modo Magister hystoriarum exponit sequens hebreos: quos ad hoc ipsum etiam adducit ⁊ nō impugnat Ugo Cardi. in dicto ca. 15. Licite autem contractum matrimonium istud ex hoc cognoscitur ꝙ ipse Caleph fuit singulari laude commendatus vna cum Josue filio Nun principe Judeorū in sacris litteris super omnes filios israel qui fuerunt tempore suo. Othoniel vero fuit etiam factus a deo post eos iudex ⁊ Princeps totius populi Israel: ⁊ spiritus dei erat in eo. vt dicitur Judic. tertio. Quod a deo non obtinuisset sed magis ab eo exterminatus fuisset vna cum gentibus transgressoribus diuinorum preceptorum de licito connubio contrahendo, si ex hoc ꝙ Axam filiam Caleph fratris sui duxit vxorem, scripta iam ⁊ promulgata lege, transgressionis

gressionis eius reus fuisset in hoc speciali mandato. ¶ Necesse igitur est hoc preceptum interpretari quod non cum ea que vnius tantum parentis sui patris inquam aut matris soror est: sed cũ ea q̃ ex vtroq; parente quo et frater genita ẽ, matrimoniũ fratris filio prohibetur. Et sic hebrei etiã interpretãtur preceptum illud. Licet alij plures aliter sentiant, sicut et aliter etiam interpretãtur hoc quod Othoniel fuerit frater Caleph: quia fuit inquiunt consanguineus eius vtpote nepos seu patruelis, more scripturarum, que consanguineos, fratres appellant. Iuxta illud Gen. 13. vbi dixit Abraam ad Loth filium fratris sui. fratres sumus: et Jo. 7. Consanguinei Christi appellati sunt fratres eius. Sed ad hanc impropriam significationem hoc nomen. frater. non debemus transferre, a propria discedendo, nisi per alios diuine scripture sermones ad id cogamur: sicut patet in exẽplis inductis. Exprimunt. n. sacre lr̃e Gen. 12. quod Loth fuit filius fratris Abrae. Et Luce. 2. quod mater dñi fuit virgo. Sicut neq; nomẽ sororis ad aliam q̃ ad filiam eiusdem patris aut matris extenditur: eo quod ad hãc extensione; ex sacris litteris nemo cogatur. Quia igitur sacre littere nullibi exprimunt Othoniel non proprie fuisse fratrem Caleph. patet quod in proprio sensu fratrem eius fuisse censendum est. Stante autem hac expositione que catholica est, currit ratio predicta. Par autem ratio est cũ sit equum sanguinis vinculum inter filium et sororem patris quod inter filiã et fratrẽ patris: quo ad gradum et consequenter quod ad prohibitionem coniugij et interpretationẽ vtriusq; precepti: quo v; prohibetur vbi supra cõiugium inter filiũ et sororẽ patris aut matris: et inter filiã et patruũ suũ. Nuliã igit̃ preiudiciũ determinate veritati q̃onis pncipalis gñat sed magis veritatẽ iuxta eã declarat casus Ferdinãdi Regis inductus.

¶ Eodem modo soluitur obiectio relationis Joan. Andree, supposito etiam quod verum fuerit qd̃ audiuit, summũ, inquã Pontificem dispensasse cum patruo vt neptẽ duceret in vxorẽ. Credẽdũ est. n. quod non nisi ex parte parentis vnius frater patris erat. Quo casu cum non prohibeatur tale coniugium diuino iure vt probatum est: sed tm̃ humano: nihil prohibet in eo summum Pontificem dispensasse. Casus quartus.

¶ Circa casum seren. Regis Anglie, vno modo veritas aperitur.

AUo ad factum vero seren. Regis Anglie, cuius occasione cum instantia requisitus, hanc edidi questionem, diuino auxilio specialiter implorato, multa dicam. S; anteqũ ad ipsum casum descendam veritatẽ declaraturus, suppono tria. Quorum quidem primum per se, reliqua vero, quasi per accñs ad hanc q̃onem seu casum prefatu; spectãt. Et vt p se quidẽ requisitũ supponit̃, quod p̃ceptũ illud de nõ reuelãda turpitudine vxoris fr̃is sui, vere contineat̃ in sacra scriptura, et vera sit Casus quintus.

probibitio iuris diuini in.d.ca.18.7.20.libri Leui.prout omnia sacre bi
blie exemplaria tam latino q̃ greco 7 hebreo idiomate scripta vel impssa
preseferre constat. Cuius etiam inuiolabile reddit testimonium verita=
tis:omnium que in orbe reperiantur primũ originale Pentateuchi, sum
ma cum reuerentia conditum in sacrario preciosissimi capitis Diui Pre
dicatorum Patriarche Dnici:per Judeorum sapientissimũ olim Princi
pem ac ductorem Esdram:ab extremis bellorũ deuastationibus,sancto
dictante spiritu reparatum:ac eiusdem manu propria in coriaceo volu=
mine formatissimis caracteribus hebraica lr̃a conscriptum. Quod quidẽ
summi Pontificis Clementis.vii.7 inuictiss. Imperatoris Caroli.v.ac
omnium ecclesie Ro.prelatorum 7 christianitatis Principũ anno.1530.
Bononie ob Italie componenda dissidia:7 eundem seren. Imperatorẽ
imperialibus insignijs 7 debita corona decorandum, moram trahentiũ:
animum in veritate firmauit. vbi hoc ipsum quod supponimus eorũdẽ
mandato Principũ in predicto volumine requisitum:apertissime depro=
mi comprobatum: est in vtroq; libri Leui. prefato capitulo.

¶ Scdm aũt supponendũ,quasi p accidẽs articulum respiciens q̃onis
huius,est q in argumentum producta dispensatio, vitio talis surreptio
nis maculata non fuerit:qua remota Papa non dispensasset. Nam si se=
cus accidisset: pculdubio dignũ eẽt vt taliter petẽtes in sue puersitatis
penã nullũ ex pcessis lr̃is cõmodũ cõsequerent.c. Sup lr̃as. De rescrip.

¶ Suppositum tertium,per accidens etiam tangens casum, est, q ei=
dem dispensationi,expresse vel implicite per quancunq; protestationem
vel quomodolibet aliter non fuerit renunciatum: antequam sub eius=
dem dispensationis virtute contraheretur matrimonium rite quo ad=
modum: puta per verba de presenti: aut etiam per copulam sequentem
sponsalia. Nam si secus per omnia factum fuisset:eo matrimonium esset
nullum quo dispensationis priuilegium expirasset:etiam si motu pprio
fuisset concessum:7 manet prohibitio prima sm ius cõmune: cum sm iu
ra post renunciationem regressus ad ea que concessa fuerant: nisi nouũ
ius concedatur aut certe restituatur antiquum:prorsus negetur.c. Cũ
inter.c. Ex transmissa.c. In presentia.ca.sane.de Renun. Supponimus
nãq; in hoc casu:omni alia ratione preter eam que sub q̃one cadit,rite fa=
ctam 7 acceptatam dispensationem.

¶ His g̃ pmissis:ad casũ p̃fati seren. Regis q dispẽsante sũmo Põtifice
Julio.2.duxit vxorẽ fr̃is defuncti,dĩ q nec istud i sacris lr̃is phibet exp̃s
se. Quippe cũ phibitio illa sepius recitata: possit interp̃tari sub hac adie=
ctione sensum habere suũ:ipso inquã fratre viuẽte:vt Augustinus expo
nit:quem Glo.sequitur 7 prenominati doctores illustres. Extendit etiã
ab eisdem expositio ad vxorem fratris defuncti liberis relictis. Et huius
limitate expositionis rationem sumunt omnes ex mandato dñi Deuter.
25.de ducenda vxore fratris sine liberis defuncti,causa suscitãdi seminis
eius. Has autem esse bonas interpretationes si apud aliquos forte du=

bium

bitum fuisset, potest Papa determinare: ad quem principaliter spectat du-
bia fidei declarare. arg. in ca. Maiores. de Bapt. prout et docet. s. Tho.
22. q. i. ar. 10. Et vniuersaliter in dubijs et arduis fidei qõnibus ad eccle-
siam. s. Romanam que caput est omnium ecclesiarum est recurrendũ. iij.
di. Palam. 12. di. Preceptis. Stante autem predicta expositione manife-
stum est, contra ius diuinum nequaquam esse, sed iure dũtaxat positiuo pro-
hibitum: et consequenter Pape potestati subiectum coniugium cũ vxore
fratris defuncti sine liberis. ¶ Predicte aũt expositioni non obstat, pro-
hibitum esse generaliter in decalogo Exo. 20. etiã sub maledictione Deu-
te. 21. crimen adulterij: et ob hoc superfluum videri iudicandum, coniu-
gium cum vxore fratris viuentis specialiter interdictum esse. Nam sicut
dicit Augustinus cui etiam supranominati expositores cum glo. consen-
tiunt. non erat adhuc clarum, an predictum decalogi preceptum se ex-
tenderet ad vxorem repudiatam a fratre viuente. Quod quidem per hanc
in Leuitico expressam prohibitionem patet expresse.

¶ Argute obiectionis aperta euitatio et pulcherrima declaratio.

Siquis autem contra hec obijciens querat cur sic expo-
natur preceptum de non ducenda vxore fratris, vt intel-
ligatur ipso viuente. cum preceptũ de non ducenda vxo-
re patris vel etiam patrui, absolutum sensum nedũ ad-
mittat, verum etiam exigat: siue inquam viuente patre
vel patruo siue non viuente? Preceptum similiter de nõ
ducenda nuru, intelligitur absolute, tam inquam viuente quam non viuẽte
filio. Par. n. ratio de omnibus his preceptis esse videtur. ¶ Responde-
tur quod in sacris lr̃is sensum illũ habere sectarique debeamus, quem nobis
sancti Patres et doctores illustres aperuerunt, prout etiam in Lateran.
concilio sub Leone. x. decretum est non est: dubitandum esse sensum scri-
pture in diuersis illis preceptis diuersum, prout prefatos expositores sa-
pientissimos nobis declarasse supra meminimus. Cur autem deus vo-
luerit coniugium absolute prohibere inter aliquas determinatas perso-
nas: et nõ inter alios equali gradu sanguine coniunctas, nõ est alia requirẽ-
da fontalis ratio nisi dei voluntas, a qua dependet oẽ quod iustũ et equũ
est, cum sit ipsa summa iustitia. Dei. n. sola voluntate sic vniuersaliter in-
hibitum est coniugium inter personas expressas in. d. c. 18. li. Leui. quod nõ
inter alias quũlibet aliter consanguinitate vel affinitate cõiunctas. Por-
ro diuina voluntas irrationabilis esse non potest: quãuis ex intellectus
nostri imbecillitate ad rationem diuini precepti, quandoque nõ pertinga-
mus. Verum non absque ratione moti sunt prefati doctores diuersimo-
de exponere dicta precepta: cum eius quod nunc sub qõne versatur expo-
sitio sumatur ex mãdato dñi Deut. 25. proposito. vt superius deductũ ẽ.

quod etiã ipso naturali iure videtur quasi permissum: qđ ⁊ antiqui Pa-
triarche quasi pro lege seruari iubebant. vt p3 de filijs Iude Patriarche
successiue eidẽ mulieri nubentibus mandato pr̃is ad prioris sine liberis
mortui, suscitandũ semen. Gen̄.38. Et gentiles oẽs atq3 pagani qui eccle
siasticis constitutionibus non arctantur: idẽ vniuersaliter obseruare co
gnoscimus absq3 pctõ, ex eo qđ inuentu3 est obseruari a populo Prouin
cie Liuonie, qñ primo ad fidẽ catholicã sunt conuersi: vt in.d.c. Gaude
mus.⁊.d.ca. Deus. habetur expresse. Alioꝝ aũt premissorum preceptoꝝ
absolute interpretationis rõ sumitur ex naturali reuerentia que debetur
vxori patrui, vt eidem patruo quasi pr̃i altero vna caro facte. ⁊ quã debet
patri nurus vna caro facta cum filio: non aũt vxori fratris: eo ꝙ ad pr̃em
⁊ ad patruum vt inferior comparetur filius: non aũt ad fratrem ex ipso
sanguinis vinculo: s3 ad eũ potius habeat equalitatis cõparationẽ. Un
de minus ẽt debet eius vxori naturalem reuerentiã quasi superiori, vt ex
hoc a coniugio cu3 illa quasi naturali iure arceri non dicatur. vt in qõne
determinatum est. sicut ẽt supra in fol. tertij dictu3 est inter quasdã per-
sonas, solo secũdo consanguinitatis vel affinitatis gradu prohibitu3 esse
a deo coniugiũ, in collateralibus scđm lineam inequalẽ pp naturalẽ re-
uerentiam quam vna alteri debet vt naturaliter superiori: ⁊ tamen in-
ter alias in quibus hec ratio cessat, cum inter eas eodem secundo gradu
coniunctas inueniatur equalitas, non prohibetur. vt patet in consobri-
nis. ¶ Ut ex hoc etiam iam pateat solutio ad primam confirmationem
in argumento productam.

Ad primam confirmationem.

¶ Alio modo declaratur veritas circa casum
Seren. Regis Anglie.

SIcut autem summus Pontifex potest interpretari ꝙ pre-
ceptũ illud de non ducenda vxore fratris sui, intelligat-
tummodo de vxore fratris viuentis. vt deductum est. ita
potest interpretari ꝙ se extendat ẽt ad vxorem fratris de-
functi cu3 liberis: ⁊ ꝙ ex diuina dispensatione seu dispo
sitione que habetur Deut.25. nobis manifestũ sit ꝙ pre
dictum preceptũ non se extendat ad ipsam vxorẽ fratris defuncti sine libe
ris, qñ eam frater defuncti velit in vxorem habere ad suscitandũ semẽ fra
tris sui, prout in dicta dispensatione continetur. Stante aũt ista interp̃-
tatione, qñ per ecclesia3 promulgaretur: manet in omnibus hominibus
libera facultas ducendi vxorem defuncti fratris sine liberis predicta intẽ
tione quantũ est ex parte precepti diuini tm̃: ⁊ remota omni alia lege hu
mana. ¶ Nec huic obstat ratio Pe. de Pal.4.d.41.q.1.ar.5. qua decli-
nat in oppositam sententiam dicens, ꝙ vbi deus in aliqua lege dispẽsat,

Obiectio.

non propter

non propter hoc poteſt in eadem diſpenſare Papa. Sicut neq; ꝑ hoc ꝙ
Papa cum aliquo diſpenſat in his que reſeruantur poteſtati eius, poteſt
eo inferior pariter diſpenſare. iuxta doctrinam Theologorum ⁊ Cano=
niſtaruȝ: ⁊ ſpecialiter. s. Tho. 12. q. 97. ar. 4. ad 3ᵐ. ⁊. q. 100. ar. 8. ad 3ᵐ:
⁊ 3º contra Gent. ca. 25. ⁊ in pluribus alijs locis ſue doctrine: vt videat
ex hoc ſequi ꝙ nunc Papa non poſſit diſpenſare in coniugio cum vxore
fratris defuncti ſine liberis: non obſtante ꝙ deus aliquando diſpenſaue
rit. Sicut neqȝ ex hoc ꝙ deus aliqñ diſpenſauit ſuper pluralitate vxorū:
quod eſt aliquo modo contra ius naturale. d. 33. q. 1. ar. 1. aut ſuper li=
bello repudij: quod pariter eſt contra legem nature: vbi ſupra. q. 2. ar. 1.
Sequitur ꝙ Papa poſſit in huiuſmodi diſpenſare. ¶ Nec inquam de= Solutio.
ductio quā obiter tangit predictus Doctor alioquin celeberrimus, non
obſtat: qꝛ non dicimus proprie Papam ſuper tali coniugio diſpenſare ꝑ
ut diuino precepto prohibetur; ſed manente precepto illo in ſuo robore:
cum ſecundum predictam interpretationem non ſe extendat ad vxorem
defuncti fratris ſine liberis: poteſt in omni alio poſitiuo iure prohiben=
te dictum matrimonium diſpenſare. Non eſt autem ſimile de predicta di
ſpoſitione diuina ſuper tali coniugio cum vxore fratris ſine liberis de=
functi: ⁊ de diſpenſationibus olim a deo factis ⁊ ſuper pluralitate vxo=
rum: ⁊ ſuper libello repudij: quandoquidem quod olim deus ob varias
cauſas in his indulſit, in nouo poſtmodum teſtamento prohibuerit. di=
cente domino Math. 19. Qui dimiſerit vxorem ſuam ⁊ aliam duxerit, me
chatur. Et quanto magis ſi ducat aliam vel alias priore non dimiſſa, me
chabitur. In eodem etiam capitulo ⁊ eiſdem verbis prohibet libellum re
pudij excepta fornicationis cauſa. Quod etiam repudium ex hoc ibidem
reprobat: ꝙ indultum olim iudeis aſſerit propter duritiem cordis eo=
rum. quaſi dicat. In lege amoris vbi homines ex toto corde diuinis pre=
ceptis obtemperabunt: talis libellus nullatenus permittetur. determi=
nans ꝙ quos deus coniunxit: homo de cetero ſeparare non audeat. b
Unde non remanet modo Chriſtianis facultas vtendi predictis diſpen
ſationibus olim factis: propterea ꝙ in ſacris litteris reuocate ſint a deo,
a quo etiam emanarunt. Nec poteſt in eis ſummus Pontifex vllam po=
teſtatem habere cum ſit inferior conditore predictarum legum. Predi=
cta autem diſpenſatio ſuper coniugio cum vxore fratris defuncti ſine li=
beris: vt ſuſcitetur ex hoc ſemen illius, non inuenitur in ſacris litteris re
uocata. Quinimmo per eccleſie determinationem manifeſte conuinci=
tur adhuc vigere. Nam ſicut paulo ante tactum eſt: noſtris etiam pro=
pinquis temporibus quando Linoſi. populus prius ydolatra, conuer=
ſus eſt ad fidem, a. 300. inquam annis ⁊ paulo plus citra: ꝙ vtina adhuc
diuina hec diſpenſatio ſeu permiſſio perduraret: ex hoc cognoſcimus ꝙ
ſummus Pontifex declarauit: ⁊ in dicto cap. Gaudemus. determi[n]a=
uit, ſe non poſſe ſic ante contractū in infidelitatis ſtatu matrimonium
vllatenus dirimere: inducens ad ſuam etiam poteſtatem ⁊ perſonam

extendi illam Christi sententiam. Quos deus coniunxit, homo nō sepa ret. Non diceret aūt hec Pontifex φ vz illos deus coniunxisset, si cōtra diuinum preceptum tale matrimonium contraxissent: si illa diuina dispo sitio qua mandatur vxor defuncti sine liberis fratris duci ad eius semen suscitandum iam abrogata fuisset: ⁊ vsqꝫ ad nostra tempora ⁊ consequē ter in perpetuum in suo robore non maneret. Nulla igitur est premissa obiectio Petri de Palude: nec ei debet quispiam in hoc adherere.

¶ Tertio modo veritas aperitur super predicto casu Seren. Regis Anglie.

Siquis aūt vxorem defuncti sine liberis fratris in suam assumeret, non hac intentione vt fratris sui semen susci taret: sed quacūqꝫ alia bona vel mala ratione vel causa: reus esset trāsgressionis predicti precepti diuini. Quod pꝫ qr etiam olim si ipsi Judei accepissent in cōiugiū vxo rez fratris defuncti sine liberis, non causa suscitāde pro lis, mortaliter peccassent. ergo contra preceptum aliqđ naturalis vel diui ni iuris operati fuissent: et non est aliud nisi predictum de non ducen da vxore fratris absolute positum. Leui. 18. ⁊ 20. Pari ergo ratione tā Christiani φ gentiles si non illa intentione vxorem fratris duxerint, erūt transgressores illius precepti: in quo cū morale sit, Papa dispensare non potest. vt supra probatum est. Quod autem Judei olim mortaliter pec cassent ducendo vxorē fratris defuncti sine liberis non ex intentione sus citandi seminis eius. probatur. tum qr Leui. 20. imponitur pena ducen ti vxorem fratris, φ vz talis sit absqꝫ liberis. Non est autez dōm φ talis pena sit illi imposita qr duxerit talem fratris vxorem iuxta legem ꝓmul gatam Deut. 25. Talis n. non esset pena dignus sed premio ꝓpter obe dientiam: ergo pena hec infligitur pp hoc φ talis vxor ducitur non illo modo vel illa ratione qua cauetur in d. ca. 25. Deute. Cum aūt pena no tabilis ⁊ grauis non infligatur in sacris lrīs nisi pp culpam mortalez, pꝫ φ predicta transgressio mortalis est. Tum qr eadem pena lata est in eodē caplo paulo ante, ducenti vxorem patrui vel auunculi: quem manifestuz est ex hoc peccare mortaliter. Ut aūt habet Deut. 25. Secundū mēsuraz delicti erat ⁊ plagarum modus. Ubi ergo par est modus plagarū, paria esse delicta necesse est. Tum qr Leui. 20. dr̄, φ qui duxerit vxorem frīs sui, rem illicitam facit. Qđ absolute nō dr̄ in scripturis veteris legis nisi sit pctm̄ mortale: qr aut est de se, i. ex suo gn̄e illicitū: ⁊ tale circa materiam notabilē semper est pctm̄ mortale: ⁊ est ꝯ ius naturale: aut est illicituz qr a deo ꝓhibitū. Jd. n. nō licet qđ vetat. Pꝫ aūt φ ex hoc ipso sermone, ta le prohibet a deo. Contra prohibitionē aūt dei faciēs que modo legis ꝓ mulgata est, peccat mortaliter, loquendo in moralibus: cum ēt leges hu mane qn̄ habent concursum naturalis equitatis ⁊ iustitie, obligent ad

mortale,

mortale, vt determinant Dñi Canoniste in ca. Plerique de immun. eccle. ⁊ s. Tho. 12. q. 96. ar. 4. ⁊ quanto magis leges ipse diuine in se. Tū etiā qr pena illa inflicta qua dī q talis absque liberis erit. intelligitur sm Augustinū ⁊ alios expositores, quo ad successionem hereditatis: ex quo datur intelligi q tales filij non sunt legitimi. Ois. n. filius legitimus nisi priuetur ex culpa sua, est heres patris, ēt si ab alio adoptetur. sm illud Apli ad Gal. 4. Si filius, ⁊ heres per deum. ergo coitus quo tales geniti sunt, nō fuit legitimus sed fornicarius: ⁊ ɔsequenter ois sic ɔtrahēs, mortaliter peccat. Tum qr sm Ugonē Card. in expositione sup Leui. ca. 20. Ducere vxorē fratris sibi prohibetur cā sedande libidinis. cōceditur autem Deuter. 25. causa generāde prolis. s. fratri suo. Remoto ergo hoc secundo cum diuisio supponatur sufficiens, remanet tm̄ primum p causa huius coniugij. Coniugiū autē cuius finis libido est, nō est sine pctō mortali. Tum qr trāsgressoribus huius precepti sicut ⁊ alioꝝ que cōmemorātur in. d. ca. 20. Leui. cōminata est pena inflicta gentibus q̄ fuerūt accole terre illius ante iudeos: que pena fuit expulsio ⁊ exterminatio illarum gentiū de terra illa: ⁊ eas ita deus abbominatus est pp trāsgressionem illorum pceptoꝝ, vt terra eos euomeret. Hec aūt pene cum sint maxime, supponunt culpā mortalem quo ad singula precepta, cū transgressio illorum absolute ⁊ sine exceptione ponatur illarū causa penarū. Supponunt ēt q precepta talia, iudiciaque data tunc pro lege scripta vel scribenda filijs israel sint precepta iuris naturalis: eo q ad gentes q̄ legem scriptā non hñt Ro. 2. se sic extendebant vt pp eoꝝ transgressionē exterminate sint. De iure igitur naturali diuinitus ēt in lege scripta promulgato. manifestū est prohiberi oībus hominibus ducere vxorē nō cā suscitandi seminis fratri suo: ⁊ sic mortaliter peccant transgressores legis huius. vt sepe dictū est. Non potest ergo Papa in tali lege diuini ⁊ naturalis iuris aliquo modo dispensare nisi sub illa rōne. ¶ Si vero talē intentionem iuxta prefatam rationē legis illius quis non hñs, mentiatur nihilominus se illā habere: nec oppositū probari posset, summus Pontifex rite valeret prohibitionē ecclesie per dispensationē remouēdo, tale matrimonium permittere: qr non de intentione vel quocunque interiori actu iudicat ecclesia extra forum conscientie: sed solum de exteriori probato opere. 2. q. 1. ca. Multi. 30. q. 5. ca. Siquis. Esset tñ illicitū tale coniugium apud deum: ⁊ supradictaꝝ penarum coniuges illi rei.

¶ Non posse per ecclesiā super coniugio cū vxore fratris defuncti nō cā suscitandi seminis dispēsari, secus aūt ex ll. a, cautum iure videtur.

Hoc aūt qd dictum est q vz ecclesia ⁊ Papa iudicare aut efficere nō possit q cōiugium in quo cessat pdicta rō diuine legis sit licitū, determinatū videt p ecclesiā in. d. c. Deus. De diuoꝝ. iuncto. d. ca. Gaudemus. eo. ti. eo q in. d. c. Deus. de

claratā rectitudinē ꝯiugij per modū sacte dispēsationis: qꝛ vȝ Papa dispensauit in omni ꝓhibitione iuris positiui, sub illa limitet rōne, subiunigens. Si tn̄ vȝ fratribus decedentibus sine prole vt semen defuncti iuxta legē Mosaycam suscitarent, cū talibus vxoribus contraxerint. Ex quibus summi Pontificis verbis iunctis his que ex. d. ca. Gaudemus. relata sunt, qbus vȝ exprimitur ꝙ idē Pontifex noluit separare matrimoniū hoc, qđ licite fuisse ab infidelibus ante suā conuersionē contractuȝ. ibidē affirmat: ꝛ per sacras lr̄as ꝓbat: vt ex hoc inuiolabili sit legē sancitum: dat intelligere ꝙ si hoc quoqȝ modo cōtractū matrimoniuȝ ꝑdictū non inquā sub rōne predicta: sed alia quacūqȝ cā, licitū esset: summus Pōtifex remouēdo per dispensationē, oēm ꝓhibitionē iuris positiui, quo strictius hoc ꝓhibetur cōiugiuȝ ꝙ inter ꝯsanguineos aut affines quarti ꝛ tertij gradus, eundem populū in ꝓpria illa libertate pariter dimisisset, in fauorē christiane religionis ꝛ fidei: a cuius pceptione ꝑ vxores deseri timētes, viri possent facile reuocari. vt in. d. c. Gaudemus. dicit. Unde pȝ ꝙ papa in tali coniugio non ꝑdicta rōne contracto, dispensare non pōt. Cū aūt ex eodem. c. (vt iam diximus) habeat ꝙ tale mr̄imonium a paganis fuerat licite contractū ex ratione ꝑdicte dispōnis diuine: cū non arcerent constitutionibus canonicis. i. ecclesie positiuo iure. (nā tali iure eos non fuisse subiectos ante ꝯuersionē, ibidē ꝓbat auctoritate illa qua dicit Apl's pᵉ. Cor. 5. Quid ad nos de his qui foris sunt iudicare) manifeste sequit, ꝙ sublata per summi Pontificis dispensationem predicta ꝓhibitione positiui iuris, possunt oēs et christiani, dispēsatione seu dispōne illa diuina Deut. 25. promulgata, pariter vti sub ipsa sua rōne: nō qꝛ obligentur in hoc legi vel mandato illi. sed qꝛ id ex hoc ipso pȝ nō esse prohibitū. Manifestū est. n. ꝙ paganis non erat data lex Moysi: nec ad illā ꝑlatē eius tenebantur: sicut etiā ad illam non tenent christiani: ꝛ tn̄ licite vtebant illa diuina dispensatione: sicut ex ꝑdicta ecclesie determinatione probatū est. Dispositio ergo illa vniuersalis ē: nec magis ad iudeos vel paganos ꝙ̄ ad quoscūqȝ alios hoīes se extēdit: ꝛ cōsequēter possūt ea vti et christiani, qñ alio iure positiuo nō ꝓhibeantur. vt predictum est. ¶ Per hec autem iam patet solutio ad confirmationem secundam inductam in argumento.

Ad secūdaȝ cōfirmationem.

¶ Ex premissis assumpta resolutio casus seren. Regis Anglie, per tres conclusiones breui forma probatas.

Tres ꝯclusiones. Prima.

Ex predictis oībus tres ꝯclusiones deducuntur qbus oīs vis dubij circa casum seren. Regis Anglie tollit: ꝛ determinata iā veritas clarissima distincte proponit. Prima ꝯclo conditionalis est. vȝ. Si pceptū illud de nō ducenda vxore fr̄is se extēdit ad frēȝ tam viuū ꝙ̄ defunctū tā cū liberis ꝙ̄ sine eis: tam cā suscitandi ꝙ̄ nō suscitādi

seminis

feminis fratri suo, Papa non potest in prefato coniugio dispensare. Hec conclusio pȝ ex determinatione principali qõnis huius: eo ꝙ tale preceptum morale sit. In preceptis aũt moralibus antique legis solus deus dispensat. Cũ veritate tñ predicte conditionalis conclusionis, stat impossibilitas antecedentis: eo ꝙ non per modum singularis dispensationis: sed per modũ publicate cõis legis mandauit dñs ducendã ex defuncti sine liberis fratris vxorem, ad suscitandũ ei semen. Non sic tamen mandauit hoc deus vt cogeret: sed sub libertate simplr oẽs relinquens, apposuit populo iudeoꝝ alicuius cõfusionis penã non adimpleti quod sibi mandatũ ad bene esse fuerat. Impossibile est autẽ a deo leges cões contrarias esse simul statutas, sicut essent p̃dicte quo ad hanc specialem conditionem: ꝙ ex intentione suscitandi seminis fratri suo prohibeatur alicubi, simul ac alibi statuaꝛ in veteri lege duci sine liberis defuncti fris vxor. Legẽ aũt illã per modũ permissionis predicte latã, non solũ populo iudeorũ post legẽ scriptam, quinetiã ante eam: vt pȝ ex facto filiorũ Jude Patriarche. Gen. 38. omnibus gentibus esse cõem. pȝ per ecclesie factã determinationẽ qua in. d. c. Gaudemus. Papa tale coniugiũ a populo gentili prouincie Liuonie contractum ante conuersionem, sic esse indissolubile probat: ꝙ determinat ab hoĩe separari non posse eo cõiunctos. Qd quidem soli rite contracto matrimonio conuenit. Licet autem ecclesia non possit auferre iuris naturalis aut ẽt diuini p̃cepta: põt tñ permissiones restringere. vt pȝ in prohibitione matrimonij in tertio ⁊ quarto gradu, iure nãli diuinoqȝ p̃misso. sicut ⁊ adimere põt a quolibet sibi subiecto facultatẽ absolute ducendi vxorem huius vel illius impedimenti vel conditionis: aut ẽt vllam. Sicut pȝ in impedimẽtis que matrimoniũ dirimunt tã contractũ ꝙ̃ contrahendũ ex solo statuto ecclie. ¶ Scđa pclusio est absoluta. vȝ. Papa potuit cũ prefato seren. Rege absolute dispensare vt vxorẽ duceret fratris sui sine liberis defuncti. Pȝ hec conclusio ex eo ꝙ potest summus Pontifex declarare, preceptũ illud de non ducenda vxore fratris, ad viuentis fratris vxorẽ tm̃modo se extẽdere: vel ẽt ad vxorẽ defuncti fratris sed liberos relinquentis. iuxta sanctoꝝ ⁊ illustriũ ecclesie doctorum expõnem, etiã si talis expositio sub aliquarum mentium dubio caderet. Põt. n. sctõꝝ expositionibus adherere sicut põt ⁊ dȝ quilibet christianus. eo vel maxime ꝙ ad summũ Pontificem spectat oĩa circa fidẽ dubia determinare: ⁊ auctentico statuto circa singula veritatem, put ei spũs sanctus suggesserit declarare. Cuius determinationi se opponere nemo põt: nisi vbi clara lr̃a sacraꝝ scripturarũ in oppositũ militaret: qđ in proposito non accidere, supra demonstratum est. Quũ igitur possit ex hoc absolute determinare illã sanctoꝝ expositionẽ in prefato precepto, bonam esse: potest etiaȝ absolute iuxta illã in p̃fato matrimonio dispensare. ¶ Tertia pclo est ẽt pditionalis vt prima. vȝ. Si ponaꝛ vel ẽt ab ecclesia determinetur preceptum illud de non ducenda vxore fratris, ad defunctũ ẽt sine liberis se extendere: põt

Scđa conclusio.

nihilominus Papa dispẽsare vt talis fratris vxorem quis accipiat ex intentione sola suscitandi seminis fratri suo. Pʒ ista conclusio: q: cum summus Pontifex non possit super precepta iuris diuini dispẽsare prout supra declaratum est: nisi forte ſm aliquã conditionẽ inueniatur aliquod tale in sacris lr̃is relaxari: ⁊ in proposito non inueniatur alia p̃fati precepti, iuxta predictũ sensum accepti relaxatio nisi pp predictaʒ intẽtionẽ: stante illa, dispensare potest: cum possit aliud oẽ ꝓhibens positiuum auferre. Remota vero illa, non potest. ❡ Sed in hoc aduertendũ ẽ ꝙ supposito ẽt ꝙ prefatus seren. Rex non habuerit a principio predictam intentionẽ: ⁊ ob hoc iuxta tertiã hanc conclusionẽ forte dubitaret nõ procedere circa eum factã olim dispensationem: ⁊ de prioribus ꝯclusionibus quacunqꝫ ratione sibi apparente ambiguus esset. si vult oẽ scandalum euitare: ac seren. predilecteqꝫ sue consortio infelicitati que proculdubio imineret, seipsum (vt decet) opponere: quodqꝫ magis vrget oẽʒ scrupulum ⁊ alc periculũ ex catholica determinatione facta iuxta tertiam conclusionẽ, fortius iminens, ⁊ grauiorẽ timorate menti molestiam inferẽs ex separatione a Christo prohibita tori coniugalis, euadere: denuo põt ex illa intentione contrahere: noua ẽt dispensatione obtempta. Licet nõ sit necessarium: eo ꝙ ꝓcul omni dubio Papa potuit in tali matrimonio absolute dispensare: iuxta secundam conclusioneʒ. Et ista sufficiãt quãtum ad casum prafati seren. Regis Anglie.

❡ Fundamentalis argumenti quinti virtus deijcitur.

Ex predictis omnibus manifestum est ꝙ deus gubernans ⁊ regens ecclesiam non adhuc permisit aliquẽ summũ Põtificem in aliquo casu diuina lege predicta prohibito dispẽsare. Qḋ si ẽt de facto accidisset, adhuc factum argũ contra determinatam veritatem nullatenus preualeret. Validuʒ quippe foret ⁊ prepotens argumentum quãdo ex aliqua a se facta dispẽsatione intenderet determinare summus Pontifex inquantum Christi Vicarius ꝙ ita Papa dispẽsare possit. Sed hoc cum falsum in proposito ⁊ contra sacras lr̃as esse putetur: prout ẽt in hac qõne clare probatuʒ est: intentionẽ habiturũ quẽcũqꝫ Christi vicarium sic determinãdi: credendũ nõ est, obuiãte dño qui Ro. ecclesiã sine macula ⁊ ruga cuiuscũqꝫ heresis aut erroris semper conseruare dignatus est: iuxta dñicã ad Petrum factam promissionem. Ego rogaui pro te Petre vt non deficiat fides tua. Luce. 22. Qui etiam exauditus est pro sua reuerentia. Heb. v. Contingere tamen potest summos Pontifices vt singularis persona extimare se auctoritate Apostolica aliquid posse: ⁊ de facto ꝓcedere vbo vel scripto: qḋ tñ in rei veritate non põt. Neqꝫ tñ semꝑ intendunt summi Pontifices facto suo vel scripto: ius cõe tradere vel oẽs ligare ꝑ suas

lr̃as: sed

lras: sed qnq3 tantū petentibus satisfacere. Tunc autem oēs ligare vel vim legis habere suas aut pdecessorum suorū lras videntur intēdere, qñ inter leges in corpore iuris, lras ēt singularibus personis directas quasi decretales inserūt ꝛ annumerant. Et tunc vtiq3 ligant oēs post indultū a iure tps quo iam publicate legis virtutem obtineat: quod quidem non plene determinationem suscipere potest: cum vna causa maiorē, alia minorem discussionē exigat: ꝛ pñter diuturnitatē tpis requirat quo veritas plenius valeat roborari ac pura reddi, omni falsitate reiecta. Quo naturalis equitatis indulto, contingit id qđ per vnum Pontificem vel ēt concilium est statutum aut declaratū, per aliud reuocari. 35. q. 9. Sententiā. Sicut in concilio apud Aquisgranū, statutum fuit raptorē nō posse raptam in coniugū accipere. 36. q. 2. Placuit. Qđ tñ postmodū i Meldeñ. Concilio reuocatū est, ꝛ coniugiū tale permissum sub aliqua pena de consensu parentū. ea. q. Si aūt. Quinimmo iura ēt supponunt conciliorū diuersoꝝ variam posse fore sniam: ꝛ cum in gestis eorum discors snia inueniē illius concilij snia magis tenēda cauetur cuius antiquior ꝛ potior extat auctoritas. di. 50. ca. Dño sctō. Preualēt ēt consuetudines quibus qñq3 robur amittunt conciliorū statuta. extra de Cōsue. ca. cum Tāto. Firmata tñ lex ꝛ in corpore iuris redacta obligat oēs: ꝛ argumentū ex tali lege sumptum, validissimū est. Et hoc modo. s. Tho. ex facto iam lege firmato. ꝛ in corpore iuris redacto: argumentū obiectū sumpsit in Qđlibetis, Argumentum aūt sumptū ex facto quod recitat glo. de Lucio Papa dispensante cum bigamo, probabilitatē tantū affert nō necessitatem contra principalē conclusionē. Qđ vero adducit in ca. Per venerabilē, firmamentum non hꝫ: cum Pontifex ibi non approbet: sed neq3 reprobet argumentum illud vt argumenti vim habeat.

Clarissima manifestatio defectus argumenti quinti.

Si aūt non possent summi Pōtifices ex malo ɔsilio abuti, ppa ptāte, nō opōteret aliqđ eoꝝ opꝰ ēt sub opinione vigoris aplice auctoritatis factū, iuxta generalis eiusdē ptātis regulas p doctores vnq̄ examinare ac indubiū vertere an rite factū sit. an non. Et sic inanis eēt imo psūptuosa scōꝝ doctoꝝ ꝛ theologorū illustriū doctrina qua dicūt indulgētias eē qñq3 irrōnabiles ꝛ sine fructu. excōicationes qñq3 iniustas aut etiā nullas. Et sic de similibus. Verisile est aūt ꝙ sicut in facto Martini de quo supra, quidā dixerūt eū non posse talr dispensare: nō obstante ꝙ vere potuerit. vt supra declaratū est: ita ēt multo magis putādū est ꝙ plures ꝛ peritiores inuenirenē qui ɔtradicerent dispensationibus ad quas summi Pontificis non se extēderet auctas, si prehibito cōsilio peritoꝝ (vt decet) summus Pōtifex in fctis alicuius momēti pcederet.

Nunq̄.n. deseruit xp̄s ecclesiā, sed si contingeret Pontificē aliquē ꝓprie potestatis limites excedere, semper inuenirentur viri periti qui factū dā-narent, ⁊ dānabile doctrina demonstrarēt. Nec deberet in dubijs circa ꝓpriam potestatē Pontifex sic aliquoꝝ predecessoꝝ suis inherere: vt nō maturo sapientū consilio preuio, tutiorē partē semper eligeret. Quinimmo cū nunq̄ dispensationes has factas inueniamus: ⁊ tn̄ a principibus, imo etiā vniuersaliter a diuersi generis hoībus dispensationes has frequen-ter, innumerabilibus casibus ⁊ rōnibus mouentibus credēdū sit esse petitas, clarum est q̄ summi Pontifices eas concedere noluerint: iudicātes tam ꝓpria sniā q̄ peritorum consilio, se hec facere non posse, quāuis hoc non fuerit aliqua scriptura cōmendatum aut conseruatū. Nō.n. necessario talia scripto negantur: sicut semꝑ dum grauia conceduntur, eisdē cōcessionis testis est scriptura. Posset ēt ꝯcessionis talis si aliqñ fieret a sūmo Pontifice, motiuū validum dare, principū petentiū fauor atq3 potestas: qua consultores tam petentiū q̄ concedentiū eisdē se deuictos putarent: ⁊ ob hoc eorundē desiderio satagerēt satisfacere. Si aūt simplici oculo ac recto corde cuncta lustrentur, sacraq3 Theologia super ea que ad ipsam proprie spectant, put a sanctis Doctoribus Theologalia declarantur, iudex fuerit constituta, que cunctaꝝ scientiarum est princeps: ⁊ cuius proprium est cognoscere ⁊ declarare qd ad Pape ptātem spectet circa sacra-menta legesq3 diuinas: facile veritas cognoscet. sicut clarissime factu3 est in ꝓposito. Qua ēt rōne non multū curaui ꝓ determinata iā veritate fir-manda dn̄os Canonistas in testes inducere. Ptās.n. summi Pontificis a deo per sacras lr̄as imediate tradita est: ⁊ ab eo solo depēdet. Sicut āt sacros canones positiui iuris ex ꝓpria conditione habent dn̄i Canoniste sua sapia illustrare, ita sacras lr̄as exponere declarareq3 spectat ad sacros Theologos ⁊ scte̅ Matris ecclesie doctores. Unde veritas hec ab eis di-scutienda est: ⁊ p̄cipue fm determinationē ⁊ sapiam illoꝝ ecclesie scte̅ lu-minū ac syderū que sctōꝝ collegio Catalogoq3 sunt ascripta. Amicis .n. suis ⁊ non alienis reuelat deus secreta sua. iuxta illud Jo. 15. Uos aūt dixi amicos: q2 quecūq3 audiui a patre meo nota feci vobis. ❡ Qd vero adđ in argumēto nemini licere de sedis Aplice iudicio iudicare aut illius sniam reuocare ⁊c. seipsum exponit ex verbo: q2 veꝝ hoc est per modū iu-dicij, seu ꝑ facti iudicialē irritationē, vt ibi ēt glo. exponit: secus doctrina-liter. Nullius.n. tanq̄ supioris iudicij Papa subdit. 9. q. 3. c. Nemo. cu3 septē ca. sequē. ⁊. 40. di. ca. Si Papa. Sed ipse potius oībus ē platus ⁊ oīum iudex: eo q̄ sit primus ⁊ sūmus Uicarius Jesu xp̄i: q est Rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū. Cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.

❡ Explicit Questio solēnis de Potestate ecclesie sup gradibus cōsan. ⁊ affin. a coniugio diuina lege ꝓhibitis, Edita per Reuerēn. in Chr̄o prēs sfe3 Bartholomeū de spina Pisanū, sacri Bonon theologoꝝ Collegij doctorē: ac almi Predicatorij Gymnasij in eadē indita Ciuitate Regētē.